

1535

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

jem 191625 / Freidin, Levi

כ"ב אלול תשל"ט

"השם ייקום דמו וידאג לו בכל מקום שהינו"

קטע משיחה מיוחדת על חייל מכפר חב"ד שמסר
את נפשו ונהרג במלחמת ששת הימים / עמוד 3

03

אנחנו עומדים בערב שבת שירה, וזה המקום להזכיר את המקום המיוחד שיש לשירה וניגון בדרכי החסידות. במכתב המבואר, הבאנו מכתב של הרבי למוזיקאי יצחק אדל, שביקש לעבד כמה ניגוני חב"ד בעיבוד מודרני ואף להוסיף להם מילים. האם אפשר לעבד את הניגון בלי לאבד את משמעותו ותוכנו?

בפרשת השבוע מסופר על מלחמת עמלק, ו'עמלק' הרוחני הוא אחד האויבים הגדולים בעבודת השם על פי החסידות. על כך בהרחבה ב"אור וחיות". בפרשה מסופר גם על עוד אנקדוטה שקרתה לפני מתן תורה, כשבני ישראל היו עסוקים בבית הים עד שמש נאלץ להסיע אותם משם בכל כורחם כדי להתקדם להר סיני. האם זו התנהגות הולמת? מה שעניין אותם היה רק לקחת עוד שלל? - על כך בשיעור בלקוטי שיחות.

ובענייני היום, הבאנו קטע משיחה בנושא הלוחמים שמוסרים את נפשם בפועל להגנה על יהודי ארץ הקודש. את השיחה אמר הרבי בהתרגשות ובבכי, וראוי שנזכור את הדברים ונתאמץ גם אנחנו לעשות את חלקנו לשמירה והגנה על יושבי ארץ הקודש.

ללומדי התורה יש חלק חשוב במלחמה, ובזכותם הלוחמים מנצחים. ועם זאת, ככל שתגדל מעלתם של לומדי התורה, אין זה דומה כלל וכלל לגדול מעלתם של היוצאים למלחמה, שמימים נפשם בכפם להעמיד את עצמם בסכנת נפשות בפועל ממש, לעשות מלחמה על יחוד השם, ובפרט כשמדובר ב"מלחמת מצווה", להציל את עם ישראל מידי האויבים. **התועדות עם הרבי**

04

מדוע בני ישראל התעכבו לאסוף שלל בדרך להר סיני? מתוך עיון בדברים מתברר כי מה שנראה כנפילה רוחנית, כנהייה אחרי הרכוש, מתגלה כמעשה של עבודת השם ומלמד אותנו שיעור חשוב בחיים: על הכסף והרכוש כחלק מעבודת השם ועל השאלה מה השם רוצה ממני עכשיו. **שיעור בלקוטי שיחות**

סוגיית 'עמלק הרוחני' היא אחת הסוגיות המדוברות והנידונות ביותר בחסידות. החסידים חיפשו את עמלק עוד ועוד, מכיוון כזה ומכיוון אחר. ראו בו את האויב הגדול והמר, וביקשו כל העת דרכים להתמודד איתו / מאמר **"ויבוא עמלק"** שכתב הרבי הרי"צ, אחד המאמרים הרבים ששמים את עמלק על השולחן. **אור וחיות**

המוזיקאי יצחק אדל רכש השכלה מוזיקלית באקדמיות המוזיקה המובילות באוקראינה, ברוסיה ובפולין. אדל אף עבד כמורה למוזיקה בבית היתומים של המחנך המפורסם יאנוש קורצ'אק, מה שתרגם להחלטתו להקדיש את חייו לחינוך ילדים ונוער בעזרת מוזיקה. עוד בהיותו בווורשה, הקים אדל את "החברה למוזיקה יהודית", שהייתה הראשונה שערכה קונצרטים של מוזיקה יהודית, והתחום העסיק אותו מאז. מכתב של הרבי לאדל בתשובה להצעתו לעבד ניגוני חב"ד ולהוסיף להם מילים. **מכתב מבואר**

וארט חסידות - 16 • עת לדעת - 19 • לוח חב"ד - 19 • שניים מקרא ואחד תרגום - 20 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרנוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 1535 7474-0793 • 6084000

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל**"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש**
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

"השם ייקום דמו וידאג לו בכל מקום שהינו"

(מהתוועדות שבת פרשת פנחס תשכ"ז – תורת מנחם, כרך נ, עמוד 240)

בחודשים האחרונים אירע מאורע נפלא [הניצחון במלחמת ששת הימים], ש[בתחילה] היה עניין של ניסיון [אתגר קשה ביותר], באופן של העלמות והסתרים למטה מטה ביותר, ותמורת [ובמקום] זה נעשה מעמד ומצב של "ארים ניסי", גילוי שלמעלה מסדר השתלשלות שאינו מלוכש בדרכי הטבע [התגלות אלוקית והתערבות במציאות באופן פלאי שמעל כל סדרי הטבע]. והראה [לכך שמדובר בנס מיוחד היא] שעד היום הזה עומדים "כל עמי הארץ" בהשתוממות, ואינם מבינים איך אירע דבר פלא כזה!

בעניין זה [בהשגת הניצחון הניסי] ישנה גם ההשתתפות של לומדי תורה. כדברי הגמרא: "אלמלא דוד [המלך] [שהיה עוסק בתורה], לא עשה יואב [שר המלחמה של דוד] מלחמה", [כי] זכותו של דוד עומדת לו ליואב [לנצח] במלחמותיו של דוד.

[ו]היוצאים למלחמה קודמים ללומדי תורה, אף שניצחונם [של הלוחמים] במלחמה הוא בזכות התורה.

ככל שתגדל מעלתם של [לומדי התורה], אין זה דומה כלל וכלל לגודל מעלתם של היוצאים למלחמה, שמשימים נפשם בכפם להעמיד את עצמם בסכנת נפשות בפועל ממש, לעשות מלחמה על יחוד השם, ובפרט [כשמדובר] ב"מלחמת מצווה", [שהיא] "עזרת ישראל מיד צר שבא עליהם".

וכפי שמסיים הרמב"ם [בהלכות מלכים ומלחמותיהם, וכותב על] גודל שכרם של היוצאים במלחמה: "כל הנלחם בכל ליבו . . . ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד, מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעו רעה, ויבנה לו בית נכון בישראל, ויזכה לו ולבניו עד עולם, ויזכה לחיי העולם הבא, שנאמר: "כִּי עֲשֶׂה יְעֲשֶׂה ה'שֵׁם לַאֲדֹנָי בֵּית נֶאֱמָן, כִּי מִלְחָמוֹת אֲדֹנָי נִלְחָם, וְרַעְיָה לֹא תִמָּצָא בָּךְ, וְהִיִּיתָ נֶפֶשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים אֶת הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ" - [שזהו] שכר נעלה ביותר, ועל מי נאמר [שמקבל] שכר גדול זה? לא על לומדי תורה שבזכותם מנצחים במלחמה, אלא על **היוצאים במלחמה** דווקא!

ויש לומר, שבגלל גודל המעלה של היוצאים במלחמה גם לגבי לומדי תורה, הרי נוסף לכך שדוד היה עוסק בתורה וזכותו עמדה ליואב במלחמה, היה דוד גם יוצא בעצמו למלחמה, עד ש"נשבעו אנשי דוד לו לאמור: לא תצא עוד איתנו למלחמה ולא תכבה את נר ישראל".

וכאן המקום להזכיר את נכדו של חֲנַנִּיעַ מְרוֹזָב [החסיד ר' אלחנן דוב מְרוֹזָב, מזכירו של הרבי הרי"צ שניהל את הפעילות המחתרתית בברית המועצות לשמירה והפצת יהדות, והוצא להורג על ידי כיתת יורים. נכדו היה הרב דוד מְרוֹזָב מִכְפָּר חב"ד] ש[נהרג במלחמה ו]מסר [את] נפשו על קידוש השם. ובוודאי שהשם ייקום דמו וידאג לו בכל מקום שהינו, כאמור, ש"יבנה לו בית נכון בישראל, ויזכה לו ולבניו עד עולם, ויזכה לחיי העולם הבא . . . והייתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את השם אלקיך".

וזוהי גם ההוראה בנוגע לעניין השליחות:

ישנם כאלו שמסתפקים בכך ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב [עולה]". לאחר שישנן כדבעי, אכל ושתה, וגם קרא את העיתון, הנה כאשר דורשים ממנו לעשות איזו פעולה [בהפצת יהדות וחסידות] - יש לו פסק הלכה ש"כל העוסק בתורת [עולה] כאילו הקריב [עולה]" [והוא מסתפק בלימוד ודיבור כתחליף לעשייה בפועל].

אך על זה אומרים לו, שיש מעלה ביציאה לשליחות, מצד מעלת המעשה בפועל, ש"הוא העיקר", וכמובן גם מפסק דין הרמב"ם הנ"ל, שגודל השכר ניתן דווקא לאלו **שיוצאים במלחמה בפועל**.

זה מה שמעניין אותם?

בפרשת בשלח אנו קוראים על האירועים החותמים את ציאת מצרים. בני ישראל יוצאים לחופשי והשם מוליך אותם לשפת ים סוף. בינתיים מאחור, ליבו של פרעה מתקשח והוא מחליט לרדוף אחרי בני ישראל ולהשיב אותם למצרים. הים נקרע, בני ישראל חוצים אותו, והמצרים שדוהרים בעקבותיהם מוצאים בו את מותם.

עם ישראל רואה בעיניו את מפלתם הסופית של המצרים ואת הנפלאות אותן מחולל השם, ופוצח בשירה - הלא היא 'שירת הים' המפורסמת שאותה אנו אומרים מדי בוקר בתפילת שחרית. זה פרק שירה מרגש המביע את ההתפעלות והשמחה הגדולה שאוחזות בעם ישראל נוכח מאורעות קריעת הים.

לאחר השירה, בני ישראל אמורים להמשיך בזריזות בדרכם אל תוך המדבר, אל עבר הר סיני, שם הם עתידים לקבל את התורה מאת השם. אלא שמשום מה, הם לא מעוניינים ללכת משם כל כך מהר. הם נשארים על שפת הים, ומתעכבים.

כך ניתן להבין מפסוק קצר המתאר את מסעם של בני ישראל לאחר קריעת הים¹:

וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף, וַיַּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר.

הפסוק אינו אומר "וייסעו בני ישראל". כתוב כאן "ויסע משה את ישראל". משמעות הדברים היא שמשה נאלץ לזרז ולהכריח את בני ישראל לעזוב את המקום, מה שאומר שהם מצידם רצו להישאר עוד במקום.

מה היה להם לעשות שם על שפת הים? מדוע הם רצו להתעכב? חז"ל² מסבירים זאת כך:

ויסע משה – הסיעם בעל כרחם.

שעיטרו מצריים את סוסיהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות, והיו ישראל מוצאין אותם... לפיכך הוצרך להסיעם בעל כורחם.

זה עתה ניער השם את חיל פרעה על מרכבותיו בים. אותן מרכבות היו מקושטות ומעוטרות בתכשיטים ובאבנים יקרי ערך, כמנהג הצבאות באותם ימים. גלי הים הסוערים פלטו אל החוף את הרכוש הרב, ובני ישראל עמדו ואספו מהאוצרות שנפלטו מהים. מכיוון שהיה מדובר בכמות עצומה של שלל וביזה, נדרש זמן לאסוף אותה. לכן הם

שיעור
בלקוטי
שיחור

עכבה לטובה

מדוע בני ישראל
התעכבו לאסוף שלל
בדרך להר סיני?

מתוך עיון בדברים
מתברר כי מה שנראה
כנפילה רוחנית, כנהייה
אחרי החומר והרכוש,
מתגלה כמעשה של
עבודת השם ומלמד
אותנו שיעור חשוב
בחיים: על הכסף
והרכוש כחלק מעבודת
השם.

השיחה המלאה – בלקוטי
שיחות, חלק כא, שיחה
ראשונה לפרשת בשלח.

עריכה:
הרב דוד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

1. שמות, טו, כב.

2. תנחומא טז. מובא ברש"י על הפסוק.

לא רצו להתקדם משם מיד, ומשה נאלץ למנוע מהם להמשיך לאסוף את השלל ולהכריח אותם להתקדם בדרך.

על כך מתעוררת שאלה פשוטה וחזקה:

בשעת קריעת ים סוף התגלה הקדוש ברוך הוא אל עם ישראל. "בכבודו נגלה עליהם", כפי שאמרו ישראל: "זה א-לי" - מראין אותו באצבע", עד אשר "ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים".

וזה השפיע על ישראל לומר שירה לקדוש ברוך הוא, דברי שבח והודיה.

וכיצד ייתכן שלאחר כל זאת היו בני ישראל כל כך טרודים ושקועים ב"ביזת הים"? איזה ערך היה אצלם לכסף ולזהב לעומת התגלות השכינה שבקריעת ים סוף?

קשה לשאול את השאלה הזו, אבל היא בלתי נמנעת: זה מה שעניין אותם, הכסף? הם לא הצליחו לעצור את עצמם ורק רצו לאסוף עוד ועוד שלל, עד שמשה עצר את החגיגה בכוח ולקח אותם משם?

ההתנהגות הזו נראית תמוהה עוד יותר, כשזוכרים מה קרה לפניו. רק לפני רגע התרחש הנס הגדול של קריעת ים סוף, מול עיניהם המשתאות של בני ישראל. המעמד הזה לא הסתכם רק בהפיכת מי הים הנוזליים לחומת ענק וייבוש קרקעית הים. זה היה הרבה-הרבה מעבר לכך. קריעת ים סוף מתוארת בדברי חז"ל כמעמד רוחני נעלה ויוצא דופן, בו זכו בני ישראל להתגלות אלוהית נשגבה ביותר, לה לא זכו אפילו גדולי הצדיקים והנביאים במשך כל הדורות.

השירה ששרו בני ישראל לא הייתה רק שיר תודה על הצלתם המופלאה ועל הנקמה במצרים. זו הייתה שירה של קודש ושל רוממות רוח. אפשר לראות זאת גם בדברי השירה עצמם:³ **"זֶה אֱ-לֹהֵינוּ וְאֵין מִמֶּנּוּהוּ",** ורש"י מסביר: **"בכבודו נגלה עליהם, והיו מראין אותו באצבע [מצביעים עליו, "זה א-לי"]"**.

3. שמות, טז, ב.

אז מה קרה לבני ישראל? "ביזת הים" מעסיקה אותם עכשיו, רגע אחרי שהם זכו להתגלות האלוהית שכמוה לא הייתה מעולם?

הקושי להבין את ההתנהגות של בני ישראל מחריף עוד יותר, כשזוכרים מה חיכה להם אחרי, בהמשך הדרך:

התמיהה אף קשה יותר:

בני ישראל ידעו שְׁמִים סוף הם הולכים למתן תורה. ויותר מכך, הם ספרו את הימים עד מתן תורה, מרוב השתוקקות לקבלת התורה.

ואם כך, כיצד ייתכן שלאחר כל זאת הייתה ביזת הים חשובה אצלם יותר מאשר ללכת ולמהר לקראת מתן תורה? להיפך מן הספירה, אשר התקיימה גם ביום לקיחת ביזת הים!

חודשים רבים לפני כן, עת היו בני ישראל עדיין משועבדים תחת יד מצרים, מתגלה השם למשה ומודיע לו כי הגיעה עת יציאת מצרים. ומראש הוא חושף בפניו את התכלית והמטרה הסופית של הגאולה: **קבלת התורה על הר סיני. "בְּהוֹצִיאָךְ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם, תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱ-לֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה."**

משה יורד מצרימה, מופיע בפני בני ישראל ומודיע להם את דברי השם: זמן הגאולה הגיע, מתן תורה מתקרב. אך בינתיים הם נאלצים להתאזר בסבלנות. הגאולה איננה מתרחשת מיד, פרעה מתאכזר אליהם והשעבוד נעשה קשה יותר. רק אחרי שהשם מביא על מצרים את עשר המכות, על פני תקופה שנמשכת מספר חודשים, מגיעה הגאולה הנכספת.

בני ישראל משתוקקים לגאולה לא רק כדי לצאת לחופשי. הם מבינים כי מטרת הגאולה היא לזכות לקבלת התורה ולהיות לעם סגולה, אומה העובדת את השם ומקיימת את מצוותיו. הם משתוקקים בכל מאודם להתחיל את המסע ולהגיע לרגע הגדול. הם כל כך ציפו לו, שהם ספרו את הימים שנותרו להם עד מתן תורה.

אז איך זה שבמקום לרוץ הלאה ולהתקדם לעבר הר סיני, פתאום הם לא רוצים להמשיך

ג. רש"י שם ממכילתא עה"פ.

ד. אגדה הובאה בר"ן סוף פסחים. וראה חינוך מצווה שו.

א. ל' רש"י פרשתנו טו, ב.

ב. פרשתנו שם.

התוכנית האלוקית היא שבני ישראל יצאו לחירות בבוא היום, כשבידיהם רכוש לרוב. כדי שהתוכנית הזו תתגשם, מוטלת על בני ישראל המשימה: לשאול מהמצרים כל חפץ יקר ערך שמתאפשר להם ולקחת אותו איתם.

חז"ל⁶ מסבירים שהייתה זו עשיית צדק מאוחרת. בני ישראל עבדו את העם המצרי במשך מאתיים ועשר שנים, ללא תשלום. את העוול הזה צריך היה לתקן. שאילת הכלים הייתה גביית תשלום על העבודה של אלפי בני ישראל במשך למעלה ממאתיים שנה, שבסקלול כל העבודה של כל האנשים הגיע לסכומים אסטרונומיים.

חז"ל מספרים עוד שבני ישראל לא הבינו את הצורך ב'מבצע' הזה. הם לא צריכים כסף, זה לא מעניין אותם. הם רוצים רק לצאת ממצרים וללכת לקבל את התורה. כך מספרת הגמרא⁷: [אמר לו] הקדוש ברוך הוא למשה: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, לֵךְ וְאָמַר לָהֶם לִישְׂרָאֵל, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, שְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כָּל כֶּסֶף וְכָל זָהָב... אָמְרוּ לוֹ: "וְלֹאִי שְׁנֵצָא בְּעֶצְמֵנוּ!" מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁהָיָה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וְהָיוּ אוֹמְרִים לוֹ בְּנֵי אָדָם: מוֹצִיאִין אוֹתָךְ לְמַחֵר מִבֵּית הָאֲסוּרִין וְנוֹתְנִין לָךְ מִמּוֹן הַרְבֵּה. וְאָמַר לָהֶם: בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, הוֹצִיאֵנִי הַיּוֹם וְאֵינִי מִבְּקֵשׁ כָּלוּם!

אך השם 'מתעקש', ומצווה עליהם לקחת מהמצרים כמה שיותר רכוש. ואכן, עם ישראל מציינת למצוות השם ומשתדל להשיג עוד ועוד מאוצרות המצרים, לרוקן את המצרים מרכושם ולהעביר אותו לידיים יהודיות.

חז"ל מספרים שבני ישראל אכן הצליחו במידה רבה לרוקן את שכניהם המצרים מרכושם⁸. כך אומרת הגמרא⁹: "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם" - אָמַר רַבִּי אֲמִי: מִלְּמִיד שֶׁעֲשָׂאָהּ כְּמִצְוַת שְׂאִין בֶּה דָגָן, וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר: עֲשָׂאָהּ כְּמִצְוַת שְׂאִין בֶּה דָגִים. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רוֹקְנִים¹⁰ אֶת בְּתֵי הַמִּצְרִים מִרְכּוּשׁ, וְהַשְׁאִירוּ אוֹתָם חֲסֵרֵי כָל - כְּמוֹ מַלְכוּדַת שְׁנוּתָהּ לֹא פִתְיוֹן ("מצודה ללא דגן"), כְּמוֹ מִצְוֹת הַיָּם שֶׁהִתְרוֹקְנוּ מִדָּגִים ("מצולה ללא דגים").

ממבצע 'שאיילת הכלים' אנו מסיקים מסקנה פשוטה: לבני ישראל בצאתם ממצרים היה המון כסף. כך מתארים זאת חז"ל: "אין לך כל אחד

במסע, ומשה רבינו צריך להסיע אותם משם בכוח? ובשביל מה, בשביל למלא את הכיסים בכסף וזהב?

מבצע שאילת הכלים

גם מכיוון נוסף עולה שאלה על התנהגותם של בני ישראל על שפת ים סוף:

תמיהה נוספת בעניין זה:

מדוע בכלל "התלהבו" בני ישראל כל כך בעניין "ביות הים", עד כדי כך שהיה צורך להכריחם לנסוע מים סוף?

מהי התועלת שצמחה להם מריבוי של כסף וזהב בלכתם במדבר, "ארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם"?

ובמיוחד, כאשר כדי לרכוש את צרכיהם מסוחר האומות היה די והותר בכסף וזהב שהיו בידם מביות מצרים. וכמאמר חז"ל¹¹, שביציאתם ממצרים "אין לך כל אחד ואחד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹא הָיוּ עִמּוֹ תְּשׁוּבִים חֲמוּרִים לֹבִים טְעוּנִים מִכֶּסֶּפֶה וְזָהָבֶה שֶׁל מִצְרַיִם!"

נחזור כשבועיים אחורה.

משה רבינו אוסף את בני ישראל ומספר להם על מה שצפוי לקרות: השם יביא על המצרים את מכת בכורות, שבסופה פרעה ייתן את האות והם יצאו מעבדות לחירות. ואז משה נותן להם רשימת הכנות לקראת היציאה ממצרים: הקרבת קורבן פסח, סימון פתחי הבתים בדם, ושאילת הכלים¹²: וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאֵשָׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב.

שאילת הכלים היא חלק חשוב ומרכזי בתוכנית הגלות והגאולה. השם מספר עליה למשה כבר בפעם הראשונה שהוא מתגלה אליו, בסנה¹³: וְהָיָה כִּי תֵלְכוּן לֹא תֵלְכוּ רִיקָם. וְשְׁאַלְהָ אִשָּׁה מִשְׁכָּנָתָהּ וּמִגֵּרַת בֵּיתָהּ כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וְשִׁמְתָם עַל בְּנֵיהֶם וְעַל בְּנֹתֵיהֶם וְנִצְלַתְם אֶת מִצְרַיִם.

4. שם.

5. שם, ג, כ-כב.

6. סנהדרין, צא, א.

7. ברכות, ט, א.

8. אך עדיין נותרו אוצרות רבים בידי בית המלוכה המצרי, אלו האוצרות של 'ביות הים' (צ"ח על הגמרא שם).

9. שם.

10. תרגום אונקלוס על הפסוק. רש"י בגמרא, שם.

ה. ירמ' ב, ו.

ו. ראה יומא עה, ב.

ז. בכורות ה, ב. וראה רש"י בא יג, יג.

אותם", הם היו חייבים להתעסק בביות הים, עקב הציווי "וניצלתם את מצרים".

אמנם נגרם משום כך עיכוב בהליכתם למתן תורה, אך הרי לא נצטוו ללכת מיד לקבל את התורה.

דברי הקדוש ברוך הוא^{יא} "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", נאמרו^{יב} כסיפור על דברים שיתקיימו בעתיד, לאחר יציאת מצרים, ולא כציווי. ובעיקר, הזמן של "תעבדון" אינו מוזכר כלל.

ודברים אלו אינם יכולים לדחות את הציווי^{יג} "וניצלתם את מצרים", אשר אם לא עכשויו אימתי.

יותר מכך: עצם העובדה שבקריעת ים סוף התגלתה השכינה באופן של "זה א-לי - מראין אותו באצבע", חיזקה עוד יותר את התלהבותם בעבודה של לקיחת ביזת הים, עד לאופן של "בכל מאודך".

וכפי שאכן רואים, שכאשר יהודי יודע וחש שהקדוש ברוך הוא "מביט עליו"^{יד} בקיימו מצווה, הרי הוא עושה אותה בכל לבבו נפשו ומאודו, עד אשר לא נותר בו כוח ופרט כלשהו שאינו שקוע בקיום המצווה.

כוונתם של ישראל הייתה לקיים את ציווי השם, "וניצלתם את מצרים", והם לא ערכו כלל חישובים איזו תועלת תצמח להם מכך. הם קיימו את ציווי השם "בכל לבבך ובכל נפשך", ויציאתם ממקום זה לפני השלמת הקיום של הציווי הייתה

ואחד מישראל, שלא היו עמו תשעים חמורים לובים - חמורים מזן משובח^{טו}], טעונים מכספה וזהבה של מצרים!^{טז} בני ישראל לא היו דלים ועניים שם על שפת הים, להיפך: הם היו עמוסים כל טוב מצרים.

אם כך, מה הלהט הזה לאסוף עוד ועוד כסף וזהב? מה היה חסר להם בכלל, שהם לא היו מוכנים להתקדם משפת ים סוף עד שלא יגמרו לקחת מ"ביזת הים"?

ומצד שני, מה כל זה יועיל להם? עם ישראל יוצא כעת למסע במדבר. במדבר שממה יש צורך במים, בצורכי מחיה, לא בתכשיטים ובחפצים יקרי ערך בהם אין כל שימוש בשממה. פה ושם עוברות שיירות של סוחרים, שאפשר אולי לרכוש מהם מזון ושתייה ולשלם בעדם בתכשיטים ומתכות יקרות. אבל בשביל זה, סביר להניח, יש להם כבר מספיק.

הם עסוקים במצווה!

כל השאלות הללו מכוונות אותנו לספר את הסיפור מחדש, בצורה אחרת לגמרי:

הכרחי לומר שאי-רצונם לעזוב את ביזת הים לא נבעה מהחשיבות שייחסו לכסף ולזהב כשלעצמם, אלא מפני מחשבתם של לקיחת ביזת הים היא רצון השם^{טז}.

בגאולת מצרים נאמר הציווי^{טז} "וישאלו איש מאת רעהו [ואישה מאת רעותה] כלי כסף וכלי זהב". והמטרה הייתה לא רק שישראל יקבלו "רכוש גדול", אלא גם "וניצלתם את מצרים"^{טז}, לרוקן את המצרים לחלוטין מכסף ומהב וכדומה, כדברי חז"ל^{טז}: "כמצודה שאין בה דגן, כמצולה שאין בה דגים".

לפי זה, כאשר ראו ישראל בים סוף שעדיין נשארו אצל המצרים כסף וזהב שלא לקחו

11. רש"י שם.

ח. משא"כ ע"ד הפשט - ראה לקו"ש ח"ד ע"ב 6 ובהערה 34) שכוונת רש"י (דברים א, א ד"ה מול סוף) ב"המרו בים סוף" היא לזה שלא רצו לנסוע מים סוף. ולהעיר ממחז"ל (מכילתא פרשתנו יג, יט. סוטה ג, א) שכל ישראל עוסקין בזה ומשה עוסק במצות.
ט. בא יא, ב.
י. לך טו, יד. ובפרש"י בא שם (מברכות ט, טע"א ואילך) "שלא יאמר... ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם".

יא. שמות ג, כב.

יב. ת"א ורש"י שם.

יג. ברכות שם, ב. וראה הערה הבאה.

יד. וכבר האריכו במפרשים (ראה מפרשים לברכות שם. שפ"ח לפרש"י פרשתנו כאן. ועוד) - מאיפה ה' למצרים כסף וזהב, והרי כתיב (בא יב, לו) "וניצלו את מצרים", וכפי' חז"ל שעשאוהו כמצודה כו' (כנ"ל).

טו. ראה גם מה שהקשה בצידה לדרך (בשם הר"א אשכנזי). ולהעיר מש"ך עה"ת בא שם, ד"מ מצולה שאין בה דגים" קאי על ביזת הים.

טז. ועד"ז מש"ז "ולקחתי גו" (וארא ו, ו) שקאי על מ"ת (ראב"ע ובחיי עה"פ. ועוד).

יז. ולמשה (ראה רש"י שם עה"פ).

יח. אף שגם "וניצלתם את מצרים" נאמר דרך סיפור, מ"מ, הרי אח"כ ה' ציווי מפורש לבני' "דבר נא באוני העם וישאלו גו", ומוכן שזהו תוכן הציווי. והרי כן ה' בפועל כמש"ז (בא יב, לו) וניצלו את מצרים.

יט. ראה תניא פמ"ב (ס, ב). טושו"ע בתחלתם. שו"ע אדה"ז או"ח סי' א ס"ה (במהד"ת. ובמהד"ק - שם ס"ב).

"בעל כרחם!"

בני ישראל לא 'שכחו' פתאום ממתן תורה שהם נכספו לו כל כך. הם ידעו שהם צריכים להמשיך בדרך ולהתקדם למתן תורה. אבל ברגע הזה היה להם משהו אחר לעשות, **כי כך השם רוצה**.

מתן תורה חשוב, זו משאת נפש שהם נכספים אליה - אבל זו לא מצווה, וזה גם יכול להתעכב ביום או יומיים. כאן יש להם להשלים הוראה מפורשת שהם קיבלו מהשם, הוראה של "כאן ועכשיו". וההוראה היא: לרוקן את מצרים! והנה, מול עינינו יש עוד רכוש מצרי, וזה אומר שמה שהקדוש ברוך הוא רוצה עכשיו הוא שניקה את מה שנפלט מהגלים. ברגע זה, חשוב יותר לקיים את הציווי **המפורש והמייד**: "וניצלתם את מצרים".

אם כן, ההתעכבות שלהם על שפת הים לא רק שאיננה מנוגדת להשתוקקות שלהם לקבל את התורה ולחווית הגילוי האלוקי שחוו זה עתה, אלא **שהיא תוצאה מתבקשת מכל אלה**. הדבקות והאהבה להשם הן אלה שהביאו אותם להתמסרות **לציווי**, בלי להתחשב בשום שיקול אחר!

נתאר לעצמנו את הדברים בצבעים חיים.

בני ישראל נמצאים בארץ מצרים ועוברים שנים ארוכות ונוראות תחת שעבוד פרעה, ואז ביום אחד מתהפך עליהם הגלגל. הם רואים בעיניהם כיצד השם מחולל להם ניסים אדירים, ביד משה נביאו, ומסוגלים כבר לראות את האור בקצה המנהרה, את הגאולה שכה קרובה לבוא. הגאווה היהודית שלהם חוזרת.

כשמגיע הציווי על שאילת הכלים, הם מקבלים אותו בשמחה ובהתלהבות. הנה להם הזדמנות לבטא את האהבה שלהם כלפי השם ולהתמסר לקיים את מצוותו. הם אכן משתדלים במצווה זו ככל יכולתם ומבצעים את המטלה בצורה הטובה ביותר, עד רגע יציאתם ממצרים. ואז מתרחשת הגאולה, והם אכן יוצאים ברכוש גדול ומצרים נשארת מרוקנת, בדיקו כמו שהשם רצה.

שבוע לאחר מכן הם עדים לנס עצום לא פחות: קריעת ים סוף. מלבד הפלא, הם חשים וחווים התגלות אלוקית נשגבה, וליבם יוצא מאהבה רבה אל הקדוש ברוך הוא.

ואז המצרים טובעים בים סוף, ואוצרותיהם הרבים נפרסים על החוף. עם ישראל רואה כאן

הזדמנות פז. **הם לא רואים כאן הזדמנות 'לעשות כסף', אלא הזדמנות לקיים את רצון השם**. הם רואים כאן עוד אוצרות מצריים, ויודעים שהשם רוצה שהם ייקחו הכל. התגובה שלהם טבעית ומתבקשת: הם כל כך התלהבו מהמצווה הגדולה שנפלה בחלקם, עד כדי כך שהם שקעו בה וראו לנכון לעכב למענה אפילו את קבלת התורה!¹²

לא רק שאין כאן חמדות ובהלה לזהב, אלא שיש כאן דרגה גבוהה בעבודת השם. כאשר בני ישראל עסקו בקיום הציווי "וניצלתם את מצרים", הם היו שם בצורה טוטלית. כי כך עושים מה שהשם רוצה. הם עשו זאת בכל מאודם. לא בגלל תאוה ותועלת אישית, חלילה - הרי לעצמם אין להם צורך בכלל בתועפות הכסף האלה. הם עושים זאת דווקא מפאת הציותנות המוחלטת שלהם להשם. הם עסוקים בזה בכל מאודם, עד שמה שהיה צריך 'לעצור אותם' בכוח ולהכריח אותם להתקדם לקבלת התורה.

בשנת תש"ל, הגיעה קבוצת חסידים מארץ הקודש לרבי לקראת י' שבט, כדי לציין את יום ההילולא העשרים של הרבי הקודם ולחגוג עשרים שנה לנשיאותו של הרבי.

באותם ימים נסיעה מארץ הקודש לניו יורק הייתה כרוכה בהוצאה כספית כבדה ביותר ולא הייתה שכיחה במיוחד, והרבי אכן העניק לאותה קבוצה יחס מיוחד.

ביום הטיסה חזרה לארץ הקודש הרבי קיים כמין 'התועדות פרידה' מיוחדת לכבוד האורחים בשעות הצוהרים. באותה התועדות השמיע הרבי דברי תורה וברכה נפלאים, אך חלק מהחסידים היו לחוצים להספיק לארוז את חבילותיהם ולסדר סידורים אחרונים לקראת הטיסה שעמדה לצאת מספר שעות מאוחר יותר. הם הציצו בשעוניהם כל הזמן והלחץ ניכר על פניהם. הם לא היו לגמרי 'שם', בהתועדות.

בראות זאת, סיפר הרבי סיפור:

פעם נכנסתי אל בעל ההילולא, כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר, בהיותו

12. הדבר מתאים עם פירושו של בעל הטורים (רבי יעקב בן רבינו אשר, הנקרא על שם ספר ההלכה החשוב שלו 'ארכע טורים') שכותב: כל כך הייתה ההנאה, שנהנו מזיו השכינה, כמו שדרשו מ"ה א-לי ואנוהו", עד שלא רצו ליסע, והוצרך להסיעם בעל כורחם!

בלנינגרד (היא "פטרבורג" של זמן המהפכה הבולשביקית), באותו ערב שבו היה צריך לנסוע מלנינגרד למוסקבה.

באותו הזמן היו כבר הרדיפות והגזירות של השלטון הקומוניסטי נגד היהדות, כך, שכאשר חמי הרבי היה נוסע ממקום למקום, המעקב אחריו על ידי ה"בולשת" היה ביתר שאת וביתר עוז, בידעם שאפילו בשבתו במקומו, בחדרו, עוסק הוא בהפצת היהדות והמעיינות, ועל אחת כמה וכמה שנסיעתו ממקום למקום קשורה בוודאי עם הפצת המעיינות והיהדות, ואדרבה: ביתר שאת וביתר עוז, שלכן אי אפשר לפעול זאת על ידי מישוה אחר, אלא צריך לנסוע בעצמו, ועל אחת כמה וכמה בנוגע לנסיעה למוסקבה שהייתה אז עיר הבירה.

ומה גם שהיה זה לאחר שידעו שכבר פקעה סבלנותם ולא היו יכולים לסבול יותר את העבודה שלו בהפצת היהדות והמעיינות, והחליטו שמוכרחים לעשות משהו... ואף על פי כן, המשיך הרבי בפעולותיו, וביתר שאת וביתר עוז.

כשנכנסתי אליו לא היה אז אף אחד בחדר. היה זה זמן קצר, שעה, חצי שעה או רבע שעה, לפני שעמד לצאת מדירתו אל התחנה שמשם עמדה הרכבת לנסוע למוסקבה.

והנה רואה אני, שחמי הרבי יושב במנוחה גמורה, כמו באמצע יום רגיל, ללא עניינים מיוחדים, מבלי שיהיה ניכר עליו כלל איזה עניין של טרדה, ועוסק בעניין מסוים שדרש שימת לב ועיון.

ובכן, לא יכולתי להתאפק ושאלתי: עד כדי כך?! איך יתכן שהוא רגוע ונינוח כל כך בשעה לחוצה זו?

וסיפר לי חמי הרבי ששמע שישנו עניין שנקרא "הצלחה בזמן".

כלומר: למרות שאי אפשר להוסיף בעניין הזמן בנוגע לאריכות היום או אריכות הלילה, הרי בזמן גופא יכולה להיות הצלחה שלא בערך - לנצל את הזמן במלוא המידה האפשרית.

וזאת, כאשר אדם יכול לפעול בעצמו, שבשעה שעוסק בעניין אחד, הנה כל

שאר העניינים, הן אלו שעשה לפני זה והן אלו שיצטרך לעשות לאחר זה, אם אינם נוגעים לעניין שעוסק בו עתה הרי זה כאילו אינם בעולם.

כך שגם כשמדובר אודות רגע קטן, הרי כיוון שברגע קטן זה אין לו מחשבות המבלבלות או עניינים המבלבלים, לא מהעבר ולא מהעתיד, אזי מתאפשר לו לנצל רגע זה במילואו. וזה נקרא הצלחה בזמן.

זהו הביאור על הנהגת חמי הרבי, שיושב בחדרו ועוסק בעניין הדורש שימת לב ועיון, וסומך על החלטתו בעניין זה, וזאת למרות שתוך זמן קצר עליו לצאת לנסיעה הקשורה עם סכנת נפשות בפועל, לא רק עבורו בתור איש פרטי, אלא בתור מנהיג ישראל בכל הדור ההוא וכל פעולותיו - כיוון שהנסיעה שתהיה ברגעים שלאחרי זה אינה קיימת במציאות אצלו!

"רכוש גדול" רוחני

יש עוד צד, עמוק יותר, לסיפור. זו לא הייתה רק התמסרות להוראה שהם קיבלו מהשם. בחסידות מוסבר שלמעשה הזה של 'ריקון' הרכוש החומרי המצרי הייתה משמעות רוחנית עצומה, שקשורה למטרה גדולה הרבה יותר.

בתורת הסוד מבואר שהתכלית של העבודה הרוחנית שלנו בעולם היא 'לברר ניצוצות'. זה יסוד כל כך מרכזי בייעוד שלנו, שכשמבצעים את המשימה הזו מגשימים את המטרה שלשמה השם ברא את העולם, ובסופו של תהליך מביאים כך את הגאולה.

מהו "בירור הניצוצות"?

בכל דבר בעולם מעורבים יסודות טובים ורעים. זה בכל דבר, בכל אדם, בכל חפץ ובכל רגע בזמן. הצד הטוב הוא כוח אלוקי, "ניצוץ" של קדושה, שנמצא שם ומחכה להיגאל. בכל דבר אפשר להשתמש למטרות טובות ולקיים מצווה, ובכך לממש את הייעוד המקורי שלו - ואפשר גם להשתמש בו למטרות שליליות ובכך להחטיא את המטרה לשמה נוצר. כשאנחנו בוחרים בדרך הטובה, אנחנו 'מבררים' ושולפים את הטוב מתוך הרע.

למשל: עט המונח על המדף בחנות, יכול

סוף: בהכירם בחשיבות הרבה של בירור הניצוצות על ידי ביזת הים, קיימו בני ישראל עבודה זו בחיזיונות רבה.

בספרי הקבלה כתוב שבמצרים, האימפריה הענקית שהייתה מעצמה כלכלית וחומרית, ולא פחות מזה גם מעצמה תרבותית ורוחנית, היו טמונים 'ניצוצות קדושה' לרוב.

העבדות של בני ישראל במצרים הייתה עבדות פיזית, אבל היה בה גם ממד רוחני עמוק הרבה יותר: זו הייתה עבודה של "בירור הניצוצות" הרבים והעצומים שחיכו להם שם. מאות שנים עבדו בני ישראל במצרים, כשהמטרה הייתה לחשוף את הניצוצות האלווקיים שנמצאו שם. לנצל את מצרים במובן הטוב של המילה - להשתמש במשאבים האדירים של האימפריה לטובת עבודת השם, ובכך לגאול עוד ועוד 'ניצוצות'.

למעשה, מה שקרה על שפת ים סוף הוא המשך של הסיפור שהתחיל בירידתו של אברהם אבינו למצרים. זה היה פרויקט בירור אחד ארוך. כי מה בעצם עשו בני ישראל כששאלו משכניהם המצרים את רכושם? הם לקחו לרשותם חפצים 'מצריים', ובכך 'שחררו' את הרכוש עם האנרגיה הפנימית שלו והכניסו אותו לרשותם, לרשות הקדושה.

אם עד עכשיו התייחסנו ל"ביזת הים" כאל אירוע של איסוף שלל חומרי, עכשיו אנחנו מבינים שהסיפור כאן אחר לגמרי. זו הייתה רק כסות לסיפור האמיתי. מה שבאמת עניין את בני ישראל בכלל לא היה הכסף, אלא ה'ניצוצות'. איך אפשר לוותר, אמרו לעצמם בני ישראל, על 'ניצוצות' רבים כל כך? איך אפשר להשאיר את הרכוש המצרי, שאותו אנו יכולים לקחת ולהפוך לרכוש רוחני וקדוש, ופשוט לוותר? הרי המשימה הזו של "בירור הניצוצות" היא תכלית חיינו!

לכן הם הסתערו על אותו "רכוש גדול", ועשו זאת בכל נפשם ומאודם. כי זו הייתה הזדמנות עצומה לברר את ניצוצות מצרים במידה עצומה.

לא עכשיו

טבעו (מצ"ע).

כג. וצ"ק לתו"ק עם המבואר בד"ה ויסע משה בסה"מ תקס"ו (ואוה"ת תשא ע"א' אתקנח) בפ' הסיען בע"כ, שלא רצו לירד לעלמא דאתגלייא כו', ע"ש. כד. להעיר מריב"ח שבא במקלו ותרמילו וכו' מפני ציווי של ר"ג (ר"ה כה, א).

לשמש להשחתה של קירות או לתכנון מעשי פשע, חלילה, ויכול לשמש לכתובת חידושי תורה או רשימת קניות לשבת. כאשר משתמשים בעט לצרכים חיוביים של טוב וקדושה, מבררים את ה'ניצוץ' הגלום בו.

וזה לא רק בחפצים שסביבנו, אלא בכל דבר. כל מקום, כל סיטואציה וכל רגע בזמן - הם צומת, שאם נעשה בו את הבחירה הנכונה והקדושה ונשתמש בו לשם שמיים, "נברר את הניצוצות" שבו.

כל פעולה של כל אחד משתתפת בפרויקט הגדול הזה של ה'בירור'. זו לא עבודה לאדם אחד ולרגע אחד. זה מסע של עולם שלם. בשביל זה השם ברא אותנו: כדי שנברר את הניצוצות האלווקיים כולם, עד שהמשימה תושלם. כשזה יקרה, העולם יהיה עולם אחר. כי עכשיו ה'ניצוצות' מתחבאים. העולם שאנחנו חווים וממשישים הוא עולם מגושם. אך העולם שנראה אחרי שהמשימה תושלם יהיה עולם אלוקי. אנחנו נראה במו עינינו את אותה אנרגיה אלוקית ש'ביררנו', נראה איך הקדוש ברוך הוא נמצא כאן - בכל פרט, בכל רגע ובכל מקום, בנוכחות מלאה ומורגשת.

מתוך זה נוכל להבין עד כמה משמעותית הייתה "ביזת הים":

ה"רכוש גדול" הוא גם ניצוצות הקדושה שהיו טמונים בכסף וזהב של המצרים. ועל ידי כך שהכסף וזהב עברו לרשות ישראל, התעלו הניצוצות מערוות הארץ, מצרים, אל רשות בני ישראל, לקדושה.

וכיון שהעבודה הרוחנית של "בירור הניצוצות" היא ענין עיקרי בעבודת השם, עד אשר באמצעות עבודה זו מתממשת תכלית הבריאה כולה - שנתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים^{כא} דווקא -

לכן בלתי אפשרי היה לוותר על "רכוש גדול" זה.

וכך גם בעניין "ביזת הים" בקריעת ים

כ. להעיר מדין טבילת כלים כשיצאו מרשות א"י ליהודי שטעמו "לפי שיצאו מטומאת הנכרי ונכנסו לקדושת ישראל" (ירושלמי ע"ז בסופה). וראה לקו"ש ח"ח [המתורגם] ע' 393 ואילך.
כא. תנחומא שט נא. ועוד. תניא רפ"ו.
כב. ראה ע"ז סה"מ תרנ"ט (ס"ע ז) בפ"י בע"כ אתה חי, מפני שזהו נגד

אבל בכל זאת, ברגע שהגיעה ההוראה של משה הם עזבו את כל התכשיטים והכסף, ואפילו "בשמחה ובטוב לבב". כי אם משה אומר שזה מה שהשם רוצה עכשיו, אז זה מה שצריך לעשות עכשיו ולא משנה מה אנחנו חושבים ומרגישים.

כמובן, כל אחד יכול למצוא את הרגע הזה בחייו שלו. לעתים אנו מתחברים רגשית ונהנים לעשות מצוות ומעשים טובים, שאולי הם לא הדבר הנכון לעשות באותו רגע. ייתכן שברגע זה, לא לזה השם מצפה מאיתנו. במצב כזה, עם כל עוגמת הנפש האישית והקושי לעזוב את הדברים הטובים, גם אם הם לחלוטין מעשים של טוב וקדושה, עלינו 'להתנתק' מהם ולעשות את הדבר שאותו אנחנו מצווים לעשות עכשיו.

לפני יותר משבעים שנה, הוקם יישוב חסידי בארץ הקודש, הלא הוא כפר חב"ד.

תושבי כפר חב"ד הראשונים קיבלו משקים ואדמות ועסקו בעבודת אדמה והפעלת המשק בכל השבוע. אך בבוא השבת, היו אותם חסידים ותיקים מקדישים אותה לעבודת השם. משכימים קום בבוקר, לומדים ומעמיקים בחסידות זמן ארוך ומתפללים במתנות ובדבקות.

לאחר התפילה היו מתיישבים לקידוש וסעודת שבת בבית הכנסת, שהייתה בעצם התוועדות חסידית אותנטית. בהתוועדות זו היו מושמעים דברי התעוררות, סיפורים חסידיים שובי נפש, ניגוני שמחה והתעוררות והחלטות טובות.

בשבתות החורף הקצרות הייתה ההתוועדות נמשכת לרוב עד זמן תפילת מנחה, כך שהחסידים כלל לא היו חוזרים לבתייהם לסעוד עם משפחתם את סעודת יום השבת.

הרבי שמע על כך וכתב לתושבי הכפר מכתב ארוך (נמצא באגרות קודש, כך י, עמוד ג), בו הוא מורה להם לקצר את ההתוועדות ולשוב לבתייהם לסעודת השבת. זאת כדי לנצל את השבת לא רק להתעלות רוחנית אישית, אלא גם כדי להחדיר בלב ילדיהם ומשפחותיהם את המסרים עליהם דיברו בהתוועדות.

עד כאן הסברנו כמה חשובה וחיונית הייתה ההתעכבות של בני ישראל על שפת הים ל"ביזת הים". אלא שכעת נשאלת שאלה הפוכה: אם הם עושים את מה שנכון לעשות, למה משה רבינו 'מסיע' אותם משם?

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

זוהי המשמעות הפנימית של "הסיען בעל כרחם":

אין הכוונה לומר שבני ישראל לאחר קריעת ים סוף לא רצו לציית למשה רבינו. הם בוודאי קיימו את ציווי משה, שהוא ציווי השם, לנסוע מים סוף, בשמחה ובטוב לבב.

אלא, המשמעות הפנימית של "בעל כרחם" היא²², שהיה זה בניגוד לשכלם ולהבנתם בתורה בעניין "וניצלתם את מצרים".

בהיותם שקועים לחלוטין בעבודת ה'בירורים'²³ של "ביזת הים" בכל לבכם נפשם ומאודם, הרי התנתקותם מכך הייתה באופן של "בעל כרחם". והם עשו זאת מתוך קבלת עול וציות לרצון השם²⁴, אך כמובן - בשמחה ובטוב לבב.

אכן, "ביזת הים" הייתה חלק חשוב בהשלמת המשימה של "וניצלתם את מצרים", ובמובן העמוק יותר: בבירור הניצוצות שהיו שבויים במצרים. לכן הם עשו זאת בתשוקה ובלהט, והיה קשה לקחת אותם משם. אבל כשהגיע הרגע להמשיך הלאה, משה רבינו דורש מהם להפסיק ולהמשיך קדימה. מדוע? **משום שכעת, זה כבר לא רצון השם.** כלומר, משה מגלה לבני ישראל שנכון לעכשיו, מה שחשוב יותר זה להמשיך אל מתן תורה. זמנם של ה'בירורים' האלה יבוא בפעם אחרת, עכשיו צריך לוותר עליהם.

לא היה קל להם לקבל את זה, וזו המשמעות האמיתית של האמירה שמשה היה צריך "להסיע" אותם משם "בעל כרחם". זה לא שהם המשיכו לאסוף עוד ועוד רכוש, ומשה היה צריך לעצור אותם בכוח. זה לא שהם התנגדו מבחינה מעשית והמשיכו בשלהם עד שהיו מוכרחים לעזוב הכול וללכת. הם עשו בדיוק מה שמשה אמר, אבל "בעל כרחם" - רק בגלל החובה לציית.

לפי הבנתם ותחושתם, הדבר הנכון לעשות היה להשלים את המשימה הקדושה של "וניצלתם".

ספק וקדושה

מאמר "ויבוא עמלק" - ספר המאמרים תש"ט, עמוד 34

סוגיית 'עמלק הרוחני' היא אחת הסוגיות המדוברות והנידונות ביותר בחסידות. החסידים חיפשו את עמלק עוד ועוד, מכיוון כזה ומכיוון אחר. ראו בו את האויב הגדול והמר, וביקשו כל העת דרכים להתמודד איתו. במליצה על יסוד דברי ה'חינוך' שהמצווה לזכור את עמלק היא "לעורר נפשנו במאמרים להילחם בו" - נעסוק הפעם במאמר "ויבוא עמלק" שכתב הרבי הרי"צ, אחד המאמרים הרבים ששמים את עמלק על השולחן. ציון כי המאמר נכתב ברגש רב, וחלקים נכבדים ממנו נכתבו באידיש שלא כמקובל בדרך כלל, מה שמורה על השתפכות מיוחדת ולא רגילה (כאן תורגמו הדברים לעברית).

פתיחה

למה נאמר שעמלק נלחם ב"ישראל"
ולא ב"בני ישראל"?

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ויאמר
משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם
בעמלק...

בכל התורה נקראים ישראל בשם "בני ישראל",
וכאן אומר "וילחם עם ישראל". ולכאורה היה לו
לומר "וילחם עם בני ישראל", ומהו אומרו "וילחם
עם ישראל"?

בפסוק נאמר: "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל
ברפידים". על כך נשאלת השאלה: מדוע
נאמר שעמלק נלחם ב"ישראל" ולא ב"בני
ישראל", כפי שנקרא עם ישראל בתורה
בדרך כלל?

א. האדם והבהמה

הנפש האלוקית – אדם;
הנפש הטבעית – בהמה

הנה פתיב² [= נאמר בפסוק] "ונשמות אני
עשיתי"³ - דלכל איש ישראל יש שתי נשמות,
שהן שתי נפשות: נפש אחת מצד הקלפה וסטרא
אחרת [= 'הצד האחר', צד הטומאה], ונפש השנית
היא חלק אלקה ממעל ממש.

דשתי נפשות אלו, נפש האלקית ונפש הטבעית,

מתלבשות בגוף האדם.

הנפש האלקית נקראת נפש האדם, ונפש
הטבעית נקראת נפש הבהמית...

בנפש הבהמית – השכל משרת
את השגת התאוות

נפש הטבעי, הגם שהוא נפש רוחני, ומכל מקום
הוא טבעי - שנמשך אחרי החמירות והגשמיות.
דעקרו הוא מדות, לאהב ולחמד כל מה שהוא
יודע מעניני עולם הזה.

והגם שיש בו שכל גם כן - הנה כל שכלו הוא
להתחכם איך להשיג כל חמדותיו ותאוותיו,
ולהמציא תחבולות ולהרבות הון ועשר כבוד
וגדלה, להצדיק את עצמו בכל מיני הצטדקות
בשביל לפאר מעשיו ומהפך בזכות עצמו.

דוגמה לשימוש בשכל ככלי למידות:
הצדקה עצמית שמובילה
להידרדרות מוסרית

דהנה אנו רואים במוחש שיש טבע בבני אדם
להצדיק את עצמו, גם במקום שידע שאין האמת
כן.

והוא רק מפני אהבתו לעצמו, מוצא זכות על
עצמו. והרעה, דהנה פאשר זולתו עושה איזה
דבר לא טוב, הרי הוא גם כן אומר שהוא לא טוב.
ודבר זה עצמו, אם הוא עושה זאת, הוא מוצא
כמה זכותים על עצמו להצדיק את עצמו⁴.

והנה, לא זו בלבד שאינו מודה על האמת, אשר
חטא ואשם בעשותו דבר לא טוב, הנה עוד עושה

1. בשלח יז, ח-ט.

2. ישעיהו נז, טז.

3. "ראה תניא פרק א. והערות הצמח צדק על זה (נדפסו בספר הקיצורים
והערות על תניא) - הערת כ"ק אדמו"ר.

4. קיצור: יבאר דנפש הבהמית עיקרו מדות, ובהשכל מתחכם להשיג
תאוותיו ולהצדיק את עצמו.

שְׁקָר בְּעֵצְמוֹ לֵאמֹר כִּי צָדֵק מַעֲשֵׂהוּ וְטוֹב עֲשֵׂהוּ, אֹיֵל עַל כָּל פְּנִים מוֹצֵא זְכוֹת לְעֵצְמוֹ בְּטַעַם וְסִבָּה עַל אֲשֶׁר עָשָׂה דָּבָר זֶה.

וְהוּא מִפְּנֵי אֲהֵבַת עֲצָמוֹ, שֶׁהָאָדָם אוֹהֵב אֶת עֲצָמוֹ, לְזֹאת הֵנָּה עַל כָּל פֶּשְׁעָיו תִּכְסֶּה אֲהֵבָתוֹ אֶת עֲצָמוֹ.

דָּכָן הוּא בְּכָל אָדָם, וּבְמוֹחַשׁ יוֹתֵר אָנוּ רוֹאִים בְּבַעֲלֵי עֲסָקִים הַמְרָגִילִים אֶת עֲצָמָם בְּטַעֲנוֹת וּמַעֲנוֹת לְהַצְדִּיק אֶת עֲצָמָם, גַּם בְּמָקוֹם שֶׁהֵם בְּעֵצְמָם יוֹדְעִים שֶׁאֵין הָאָמֶת כֵּן, וּבִינֵם לְבִין עֲצָמָם מַצְדִּיקִים אֶת עֲצָמָם בְּטַעֲנוֹת שֶׁל הֶבֶל לֵאמֹר: [מֵה נַעֲשֶׂה, הֲלוֹא צָרִיקִים פְּרֻנְסָה].

וְהֵגֶם שֶׁהֵם מַאֲמִינִים בַּהֲוֵי כִי הוּא יִתְבָּרֵךְ הֵן וּמִפְּרֻנְסָה, וּמִכָּל מָקוֹם, מִפְּנֵי אֲהֵבַת עֲצָמָם הֲרִי הֵם מִתְנַהֲגִים בְּהִנָּהָה לֹא טוֹבָה.

דְּזֶהוּ תּוֹכַחַת הַנְּבִיא אֲשֶׁר "גַּם כִּי תִרְבוּ תִפְלָה אִינְיָ שְׁמַעֲנִי", וְטַעַם הַדָּבָר הוּא לִפִּי כִי "דִּיכֶם דְּמִים מְלֹאוּ". דָּעַל פִּי פֶשֶׁשׁ הוּא מֵה שֶׁהָאָדָם נוֹגֵעַ בְּפֻרְנִסַת חֲבֵרוֹ, שֶׁהוּא "דְּמִיוֹ" מִמֶּשׁ. וְכֵן מִי שֶׁהוּא מְלַבֵּן פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרִבִּים, שֶׁהוּא כְּשׁוֹפֵף דְּמִיוֹ, דְּ"אֵזִיל סוּמְקָא וְאֵתִי חִירָא" = סוּמְקָה הַפְּנִים מִסְתַּלַּק וּמִתְפַּשֵּׁט חִירָוּ...]

[שְׁלֹא כְּפִי שֶׁהָאָדָם סְבוּר, שֶׁהֵנוּ טְהוֹר וְנָקִי, וְזֹאת מֵאַחֵר שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ מְבִיט עַל עֲצָמוֹ בְּעֵין נְכוֹנָה וּמִחֻשִּׁיב עֲצָמוֹ לְצוּדֵק. הוּא אוֹהֵב אֶת עֲצָמוֹ, וְאֲהֵבָה זֹאת מוֹבִילָה אוֹתוֹ לְנִסּוֹת מִדֶּרֶךְ הַיֵּשֶׁר, בְּכָד שֶׁמִּצְדִּיק עֲצָמוֹ בְּטַעֲנוֹת כְּזָב שֶׁהוּא נוֹהֵג כְּדָבָעִי, וְכָד בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן הוּא סֹר מִדֶּרֶךְ הַיֵּשֶׁר. וְחֵס וְשְׁלוֹם הוּא נִגְרָר כִּד מִדְּבָר לְדָבָר, עַד אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה חֵס וְשְׁלוֹם שֶׁפָּדָה דְּמִים. וְהִתְחַלְתָּה הִיא אֲהֵבַת עֲצָמוֹ, לְאַהֲבָה אֶת הָאֱנִי, וְכָל דָּבָר אֲצִלוֹ, הֵן הַבְּנָה שְׁכֻלִית וְהֵן הִנָּהָה שֶׁל מִדּוֹת. יְסוּדוֹ הוּא הָאֱנִי שְׁלוֹ]...

שְׁכָל זֶה בָּא מִסִּבַּת נֶפֶשׁ הַטְּבָעִי, שֶׁהוּא בְּהֵמִי, וְנִמְשָׁךְ אַחֵר הַחֲמִירִיּוֹת וְהַגְּשָׁמִיּוֹת, שֶׁעָקְרוּ מִדּוֹת.

השכל הבהמי עוסק רק בישות ובחומר

וְהֵגֶם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁכָל גַּם כֵּן, אֲבָל כָּל שְׁכָלוֹ הוּא רַק בְּחִמְרִיּוֹת וְיִשּׁוֹת. וְאֶפִּילוֹ עֲנִיֵי הַשְּׁכָל שֶׁהוּא מְשִׁיגִם וּמְבִינִם, הֵם גַּם כֵּן בְּחֻמָּה וְשְׁכָל הַמְּלָכֶשׁ בְּגִשְׁם וְחֻמְרָם.

וְכֵמוּ בְּחֻמָּת הַטְּבָעִי, הֲרִי כָּל הַשְּׁגָתוֹ רַק בְּהַ"שׁ.

5. ישעיהו א, טו.

6. "ראה בכל זה ד"ה ויחלום (ח"ט כסלו, תש"ח) סעיף ח ואילך" – הערת "כ"ק אדמו"ר.

וְכֵמוּ⁷ בְּסִגְלַת הָאֲבָנִים טוֹבוֹת וְטְבָעִים⁸, אוֹ בְּצוּמָח, חִי, וְכֵן בְּטְבָעִי בְּנֵי אָדָם וְעִנְיָנֵיהֶם –

שֶׁהַנֶּפֶשׁ הַטְּבָעִי הֵנָּה בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא מְשֻׁכָּל וּמִתְחַכֵּם, הוּא רַק בְּ"יִשּׁוֹת" הַדָּבָר, בְּהִרְכָּכָתוֹ וְהַפְּרָדָתוֹ שֶׁל הַיִּשּׁוֹת הַהִיא⁹, וּבְהִתְנוּעָה וְהַמְנוּחָה שֶׁלָּהֶם¹⁰ וְאִפֹּן הַתּוֹעֵלֶת שֶׁבָּהֶם.

וְהֵנוּ שְׁכָכֵל דָּבָר הוּא מְשִׁיג רַק אֶת יִשּׁוֹת הַדָּבָר וּמִצִּיאָתוֹ בְּלִבָּד, אֲבָל אֵינוֹ חוֹקֵר בְּשִׁרְשׁוֹ וּמְקוֹר הַתְּהוּוֹתוֹ, מֵאֵין נִמְצָא וְנִתְּהוּה וּמֵאֵין הוּא חִי וּמִתְקִים¹¹.

בנפש האלוקית – השכל אלוקי ומשיג את המקור הרוחני של ה"יש" שמהווה אותו כל הזמן

אֲמַנָם, בְּנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִי הֲרִי עָקְרוּ שְׁכָל.

וְהֵנוּ דְּשִׁכְלוֹ הוּא שְׁכָל אֱלֹקִי, וְלִכֵּן הֲרִי כָּל הַתַּעֲסָקוֹתוֹ הוּא בְּהִשְׁרֵשׁ וּמְקוֹר הַמְּתִינָה אֶת הַ"יֵּשׁ"...

שֶׁהַמְּתִינָה צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּהַמְתִּינָה, וּבְלֹא זֶה יִבְטֵל כָּל מִצִּיאָתוֹ שֶׁל הַמְּתִינָה...

דְּכֻשָׁם דְּבִתְחִלַת הַבְּרִיאָה הֲרִי הַהִתְהוּוֹת הַיֵּתֶה "דָּבָר" מִ"לֹא דָבָר"... הֵנָּה כֵּן הוּא לְאַחֵר שֶׁנִּתְּהוּה, צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד הַהִתְחַדְשׁוֹת הַמְּתִינָה מִכֵּן הָאֱלֹקִי הַמְּתִינָה אוֹתוֹ.

וְזֶהוּ ["הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ"] בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. דְּהַתְחַדְשׁוֹת הַבְּרִיאָה "בְּכָל יוֹם" הוּא "תָּמִיד" בְּדִגְמַת "מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית" מִמֶּשׁ.

וּבְעִנְיָנִים אֵלּוּ הוּא עָקֵר הַתַּעֲסָקוֹתוֹ שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית, לְבָאֵר וּלְהַסְבִּיר בְּשִׁרְשׁוֹ וּמְקוֹר הַתְּהוּוֹת הַ"יֵּשׁ" וְקִיּוּמוֹ, עַד אֲשֶׁר בָּא לִידֵי הַשְּׁגָה גְּמוּרָה כִּי בְּהִתְהוּוֹת הַ"יֵּשׁ", לֹא הַ"יֵּשׁ" הוּא הַמִּצִּיאָתוֹ כִּי אִם שֶׁהָאוֹר וְחִיּוֹת הָאֱלֹקִי הוּא הַמִּצִּיאָתוֹ...

לכל יהודי יש שתי נפשות: נפש אחת 'קליפתית' – והיא בהמית טבעית; ונפש אחת אלוקית – והיא 'אנושית' שכלית.

בנפש הבהמית העיקר הוא המידות, ולכן היא אוהבת וחומדת את תאוות העולם והחומריות.

7. כגון.

8. כלומר, בהבנת טבען ותכונותיהן – מה שהן מסוגלות לשמש ושניתן להפיק מהם.

9. כלומר, בפרטי החומר הגשמי שמהם הוא מורכב, ומה ייעשה כאשר תופרד הרכבה זו ויבדלו חלקי החומר שבו זה מזה וכו'.

10. כלומר, בתופעות התנועה או אי התנועה הקיימות והאפשרויות בהם.

11. קיצור. הצדקת עצמו בטענות שקר, ונראה במוחש בבעלי עסק, ההצטדקות גורמת גם כן להעדר עשיית תשובה. יסביר דשכל נפש הטבעית הוא בישות הדבר.

אצלה, גם השכל משרת את האינטרסים הבהמיים, ותופס ומבין רק את החומריות והישות של הקיום.

בנפש האלוקית העיקר הוא השכל המופשט והטהור, ולכן היא תופסת, מבינה ומסבירה את השורש והמקור האלוקי שמהווה את היש החומרי בכל רגע מחדש.

ב. בזכות האמונה

גם האדם מבין שהעיקר הוא החיות האלוקית, מתוך התבוננות בעצמו ובעולם

וכאשר הנפש האלוקית מתלבש בנפש השכלי, אז הנה גם הנפש השכלי מבין ומשיג זאת, שהעיקר הוא החיות האלוקי.

דכתיב¹² "מבשרי אחזה אלקה" - דהאדם הנה "מבשרו" יכול לראות ולידע אלקות, הן בעצמו והן בעולם.

דהאדם הוא כלול מגוף ונפש. והגם שאינו יודע מהות הנפש, ומכל מקום יודע הוא שהעיקר הוא הנפש. דכל הכחות והחושים הם מצד הנפש, והראיה, דבצאת הנפש מהגוף הרי נשאר כאבן דומם. דהגם שיש בו כל האברים בשלמותם כמו בעת חיותו, ומכל מקום אינו רואה ואינו שומע וכו'. אם כן, העיקר הוא החיות.

וכמו כן הוא גם בעולם, שהעיקר הוא החיות האלוקי המפחיה את העולם והנבראים...

התבוננות בזה מעוררת את האדם ברצון גדול להתקרב לאלוקות

וכאשר מתבונן בזה, הרי נעשה אצלו חפץ ורצון גדול להתקרב לאלוקות על ידי קיום התורה ומצוות בפעל ממשי¹³...

בזכות האמונה הזו – האדם מתגבר על המניעות והעיכובים בעבודת השם

וזהו שאמר רבותינו זכרונם לברכה¹⁴ "בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים":

ד"מצרים" הוא 'מצר' וגבול, שהם המניעות ועכובים שישנם אצל האדם על קיום התורה

12. איוב יט, כ.

13. קיצור: המתחדש - כל מציאותו הוא המחדש, ולכן צריך להיות "המחדש בכל יום תמיד". ימשיך דבהתלבשות נפש האלוקית בנפש השכלי - גם השכלי מבין זה, ד"מבשרי אחזה אלקה".

14. "ראה שיר השירים רבה על הפסוק אתי מלבנון כלה" - הערת כ"ק אדמו"ר.

והמצוות.

וכמו תפלה בצבור - שחושב אשר תכף ומיד בקומו משנתו צריך לילך לעסקיו, וטרוד ומוטרד בזה כל הימים לרבות הלילות, ואין לו זמן על קביעות עתים לתורה.

וכה הולך רחמנא לצלן [=השם ישמור] מדחי אל דחי, עד אשר ברב טרדותיו הרי הוא נטרד רחמנא לצלן מן החיים האמתיים, ו"נמשל כבהמות נדמו" - בדגמות הבהמה שכל ענינה שהיא נמשכת אחרי המזונות וצרכי גופה בלבד, הנה כמו כן הוא באיש הנה, שנמשך רק אחרי הגשמיות.

אבל כאשר שם אל לבו ד"הוי' אלקינו הוי' אחד", אז הוא מתפלל בצבור וקובע עתים לתורה.

וזהו "בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים": דאמונה זו הרי ישנה בכל אחד ואחד מישראל. וכאשר נתעורר נקודת לבבו אז הרי הוא מתקרב לאלקות...

הנפש האלוקית גורמת גם לאדם להבין בשכל - מתוך התבוננות בעצמו ובעולם - שהעיקר הוא החיות האלוקית ולא החומריות והישות. התבוננות זו מעוררת את האדם ברצון גדול להתקרב לאלוקות על ידי קיום התורה והמצוות בפועל ממש, וגורמת לו להשתחרר גם מהמגבלות החיצוניות והפנימיות שעומדות בדרכו בעבודת השם.

ג. יבוא עמלק

על פי זה מובן פירוש הפסוק "יבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים"

וזהו "יבא עמלק [וילחם עם ישראל] ברפידים":

עמלק - ספקות וקריירות, מתוך חוצפה ועזות

ד"עמלק" הוא בגימטריא "ספק".

והינו שפאשר האדם מתעורר לשוב אל השם יתברך בתשובה אמיתית, וגם עומד בנסיון, הנה בא עמלק ומטיל ספקות ומקרר את האדם.

שזהו ענינו של קלפת עמלק - לקרר את האדם. וכמו שכתוב¹⁵ "אשר קרה בדרך", (הוא מצנן¹⁶ את היהודי מדרך התורה והמצוה).

15. תצא כה, יח.

16. "תנחומא סוף פרשת תצא: "קרח - היקר" (לשון קר וצינון)" - הערת כ"ק אדמו"ר.

לאלוקות, ובמיוחד מלחמה נגד קדושת
אותיות התורה ("ישראל").

ד. צא הילחם בעמלק!

הסיבה להופעת עמלק – רפיון וחלישות בלימוד תורה בקביעות וחברות

[והסבה לזה הוא "רפידים" - שרפו ידיהם מן
התורה]:

בַּתּוֹרָה כְּתִיב¹⁸ "דַּרְכֵּיךָ דַּרְכֵּי נֵעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם", [תורה מביאה את ה"דרכי נעם"
בהנהגות טובות.

בַּנּוֹסֵף לָךְ שִׁיּוּדֵעִים כִּיצַד יֵשׁ לָקִים מִצּוּהָ],
דִּישׁ כְּמָה שְׁאִינִם יוֹדְעִים דִּינֵי הַתּוֹרָה בְּהַלְכוֹת
הָרְגִילוֹת, כְּמוֹ נְטִילַת יָדִים וְעוֹד - הִנֵּה דַרְכֵּי
הַתּוֹרָה הֵם דַּרְכֵּי נֵעַם בְּהִנְהָגַת בְּנֵי אָדָם, וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם וְאַחֲוָה בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ.

וְזֶהוּ שֶׁהַגּוֹרֵם הַכֹּל הוּא ה"רפידים", הִינּוּ הַעֲדָר
הַעֲבוּדָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה בְּקִבְעִיעוֹת עֵתִים וְדְבוּק
חֲבָרִים] ...

"צא הילחם בעמלק" – קריאה נצחית

וְזֶהוּ "צֵא הִלַּחֵם בְּעַמְלֵק":

אָמַר "צֵא" לְשׁוֹן יָחִיד - לְפִי שֶׁהַתּוֹרָה נִצְחִית
הִיא בְּכָל דּוֹר וּבְכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם בְּשׂוּהָ. וְאֵל
יֹאמְרוּ כִּי נִשְׁתַּנּוּ הָעֵתִים הַזְּמַנִּים וְהַמְּקוֹמוֹת, אֲלָא
"צֵא הִלַּחֵם בְּעַמְלֵק" הַמְּקַרֵּר...

וְהוּא לְהַסִּיר אֶת ה"רפידים" וּלְחַזֵּק יְדֵי לּוֹמְדֵי
תּוֹרָה בְּרַבִּים בְּתוֹרָה אֹרֶךְ בְּקִיּוֹם הַמִּצְוֹת.
וְהִיא הַכֹּלִי לְשַׁפֵּעַ בְּרַפְּת אֱלָקִים בְּכָל טוֹב רוֹחֲנִי
וְנִשְׁמִי¹⁹.

הסיבה להופעת 'עמלק' הרוחני היא רפיון
("רפידים") וחלישות בלימוד תורה בקביעות
ועיתים ודיבוק חברים.

ועל כך נאמר "צא הילחם בעמלק" – זוהי
קריאה נצחית בכל זמן ובכל מקום, ללחום
נגד הקרירות העמלקית ולחזק ידי לומדי
תורה ברבים.

דַּעֲקָר הַעֲבוּדָה בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא בְּקִבְלַת עַל
מַלְכוּת שְׁמַיִם דּוֹקָא, וְלֹא לִילָךְ אַחֵר הַטַּעַם כָּלֵל.

וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב¹⁷ "אִרְחָ חַיִּים פֶּן תִּפְלֹס, נִעְוֵי
מַעְגְּלֹתֶיהָ לֹא תַדַּע". וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם
לְבִרְכָּה: "אֵל תְּהֵא יוֹשֵׁב וְשׁוֹקֵל מִצְוֹתֶיהָ שֶׁל
תּוֹרָה, אֲלָא קֵלָה שֶׁבְּקִלּוֹת וְחִמּוּרָה שֶׁבְּחִמּוּרוֹת
א-ל אֶחָד אֶמְרָם, מְרוּעָה אֶחָד נִתְּנוּ".

וְעַמְלֵק בָּא וּמְקַרֵּר אֶת הָאָדָם, בְּדַגְמַת הָעֲזָזָת
פְּנִים וְחִצּוֹף שִׁמְחִיצִי לְגָדוֹל בְּחֻכְמָה וּבְמַעֲשִׂים
טוֹבִים. שֶׁהֵעֵז פְּנִים בְּעַצְמוֹ הִלָּא יוֹדֵעַ שֶׁהָאִישׁ
הַהוּא גָדוֹל בִּירְאָת שְׁמַיִם וּבְתוֹרָה וּמִשְׁבַּח בְּחֻכְמָה
וּמִדּוֹת טוֹבוֹת, אֲלָא שֶׁזֶהוּ עֲזָזתוֹ לְחִצּוֹף וּלְהִעִיז
פְּנִים.

וּכְמֵאֵמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה: "יֹדֵעַ אֶת
רְבוּנוֹ וּמִכּוֹן לְמִרּוֹד בּוֹ".

דְּכָל עֲנִינּוֹ שֶׁל עַמְלֵק הוּא לְקַרֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל,
שֶׁמִּטִּיל סַפְקוֹת בְּכָל עֲנִינֵי הַנָּסִים.

עמלק לוחם בקדושת התורה

ד"יִשְׂרָאֵל" הוּא רֹאשֵׁי תְבוֹת "יֵשׁ שְׁשִׁים רַבּוֹא
אוֹתִיּוֹת לַתּוֹרָה".

דְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת אַחַת בְּתוֹרָה -
וְלָכֵן נִהְיָו כָּל יִשְׂרָאֵל לְכַתֵּב אוֹת בְּתוֹרָה, לְפִי שֶׁכָּל
אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בְּתוֹרָה.

אֲבָל עַמְלֵק לּוֹחֵם עִם "יִשְׂרָאֵל" ... דַּעֲמֵלֵק הוּא
לּוֹחֵם עִם קְדֻשַׁת הַתּוֹרָה.

[הוּא מְקַרֵּר מִקְדָּשַׁת הַתּוֹרָה, הוּא מְקַרֵּר
מִקְדָּשַׁת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבְּתוֹרָה, וְאוֹמְרִי: מַה יֵּשׁ
לְלַמֵּד עִם יְלָדִים] אוֹתִיּוֹת כְּמוֹ שֶׁלִּמּוּד בְּדוֹרוֹת
הָרַאשׁוֹנִים! אֲלָא, חֵס וְשְׁלוֹם, "כָּל הַגּוֹיִם בֵּית
יִשְׂרָאֵל", לְלַמֵּד רַק הַהֲבָרוֹת וְהַמְּבֹטָאִים בְּלִבָּד!

אֲשֶׁר בָּזָה מְקַרֵּר קְדֻשַׁת אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה. וּכְמוֹ
שֶׁאֵנוּ רוֹאִים בְּמוֹחַשׁ, דַּעֲל יְדֵי 'לִמּוּד הַקְּדָשׁ'
מְקַרְרִים אֶת לֵב הַתְּלָמִידִים.

וּ"מִנְהַג יִשְׂרָאֵל" לְלַמֵּד בְּהִתְחַלָּה אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה
הוּא עֲצֻמָּה "תּוֹרָה", וְזֶהוּ קוֹבְעִים בְּלֵב הַתִּינוּק
קְדֻשַׁת הַתּוֹרָה וְיִרְאָת שְׁמַיִם...

זו משמעות הפסוק "ויבוא עמלק וילחם עם
ישראל ברפידים": דווקא לאחר ההשתכנעות
של הנפש הבהמית לשאוף להתקרב לאלוקות
(יציאת מצרים), עלולה להיווצר בעיית עמלק
הרוחנית – שמשמעותה היא התעוררות של
ספקות שמצננים את ההתלהבות והמשיכה

18. משלי ג, יז.

19. קיצור. על ידי ההתבוננות ד"שמע ישראל" בא ל"ואהבת", וגם הנפש
הטבעית. יבאר דעל ידי האמונה יוצא מה"מצרים", אבל כש"רפו ידיהם
מדברי תורה" – בא עמלק ומטיל ספקות ומקמר. והעצה לזה אנשי משה,
ותורה אור דקיום המצות. ובאיור הענין הוא, דהנה כתיב "וגשמות אני
עשיתי" דלכל איש ישראל יש שתי נשמות שהן שתי נפשות, נפש אחת
מצד הקליפה וסט"א, ונפש השנייה היא חלק אלקה ממעל ממש. דב'
נפשות אלו נפש האלקית ונפש הטבעית מתלבשות בגוף האדם.

שמחה בלתי מוגבלת עלולה להיגרר להתהוללות

וַיְהִי בִשְׁלַח פְּרִיעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱ-לֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא, כִּי אָמַר אֱ-לֹהִים כֹּן יִנָּחֵם הָעָם בְּרֹאֵתָם מַלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצִּיּוֹן (פְּרִק' יג, פסוק יז)

"פלשתים" מסמל התפשטות והתרחבות ללא הגבלה, מלשון "מפולש" - פתוח מצד לצד למעבר חופשי. יש את זה בצד הקדושה, כשיהודי שמח בקדוש ברוך הוא בלב רחב; ויש את זה בצד השלילי, כאשר האדם מתהולל ומתלוצץ מכל דבר ללא מעצור לרוחו.

כאן רומז לנו הפסוק: "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים, כי קרוב הוא". כשנמצאים בתחילת עבודת ה', צריך להתרחק משמחה בלתי מוגבלת, כי זה קרוב מדי ל"פלשתים" של הטומאה, ומהנהגות כזו עלול האדם ליפול להתהוללות. אלא קודם כל צריך לעבוד את ה' מתוך קבלת עול מלכותו יתברך, ורק אחר כך יבוא לשמחה אמיתית.

(אדמו"ר הזקן - תורה אור פרשת בשלה, דף סא, עמוד ג)

חרב וקשת בתפילה

וַיִּסַּב אֱ-לֹהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף, וַחֲמִשִּׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

(פְּרִק' יג, פסוק יח)

וַחֲמִשִּׁים עָלוּ – שֶׁהָיוּ מְזוּיָּנִים בַּחֲמִישָׁה כָּלִי וַיֵּן (תלמוד ירושלמי, שבת, פ"ק ו')

בכל יום חייב אדם לחוות מחדש את חווית יציאת מצרים, בשעת תפילתו. וזה נעשה על ידי חמשת כלי המלחמה המנויים במשנה במסכת שבת: חרב - פסוקי דזמרה, בהם משבחים את הקדוש ברוך הוא ומתבוננים בגדולתו, וכך מתחילים לבטל את היצר הרע, כמו שאומרים בפסוקי דזמרה עצמם: "רוממות א-ל בגרונו, וחרב פיפיות בידם"; רמח - קריאת שמע, שאומרים בה 248 (רמח) מילים, שבה מבטלים את הרע לגמרי; קשת - תפילת שמונה עשרה, שעל הבקשות בה נאמר "בחרבי ובקשתי"; תריס - הטלית והתפילין שלובשים בשעת התפילה, שמגנות מפני המחשבות הזרות שהיצר הרע מנסה להחדיר לראש; אלה - ההכאה בתקיפות מול היצר הרע כדי להכניע אותו.

(אדמו"ר הרי"צ - ספר המאמרים תש"ד, עמוד 100)

פרשת יתרו

כמה דיינים היו?

וַאֲתָה תִּחְזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי חָיִל וְיָרָא אֱ-לֹהִים אֲנָשִׁי אֲמֶת שֹׁאֵי כֶּעָנֶה, וְשִׁמְתָּ עֲלֵהֶם שְׂרֵי אֱלֹפִים שְׂרֵי מֵאֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת (פְּרִק' יח, פסוק כא)

דברי יתרו "ואתה תחזה" רומזים לפסוק בתהלים "לכו חזו מפעלות ה'". בגמרא נאמר שמספר הדיינים היה 78,600, וזה מרומז במילה "חזו": שמונה אלפים (ח), שבע רבבות (ז) ושש מאות (ו).

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - תורת לוי יצחק)

ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת החסידות על פרשת השבוע - רעיון אחד לכל יום

כתגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו"מנקה" את הלב.

הנהגה טובה חסידית מאירה את הבית.

ניגון חסידי מחזק את התקוה והבטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית ואת בני הבית בקרן אורה.

(היום יום כ"ב תמוז בשם הרבי הרש"ב נ"ע)

למה לנשים נאמרו רק הכללים?

וַיִּשְׁמָע ה' אֶת-קוֹל הָאִשָּׁה, וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ ה' מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתֹאמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל (פרק יט, פסוק ג)
"כה תאמר לבית יעקב" – אלו הנשים, "ותגיד לבני ישראל" – אלו האנשים. דבר אחר: "כה תאמר לבית יעקב" בלשון רכה אמור ראשי דברים לנשים, "ותגיד לבני ישראל" ותדיק עמהם (מכילתא על הפסוק)
"לבית יעקב" – אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה; "ותגיד לבני ישראל" – עונשים ודקדוקין, פרש לזכרים דברים הקשין בגידן (רש"י)

"ראשי דברים" הם כללי התורה שמהם מסתעפים הפרטים. לנשים נאמרו הכללים, כי האמונה בה' ויראת ה' שהן היסודות לתורה ולמצוות כולן – הן בולטות יותר אצל הנשים. זו הסיבה הפנימית לכך שהנשים פטורות ממצוות עשה התלויות בזמן, כי הן שייכות לעצם הדבר ופחות לפרטים המוגבלים. לכן גם עצם יהדותו של אדם תלויה באימו.

(הרבי - לקוטי שיחות כרך לא, עמוד 97)

וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכֶּת כְּהִנִּים וְגוֹי קָדוֹשׁ, אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (פרק יט, פסוק ו)

כל אחד מלך וכוהן

כאן נרמזו כל שלוש המעלות שניתנו לישראל בשעת מתן תורה: "ואתם תהיו לי" – רמז לתורה, על פי פירוש המכילתא "שתהיו פנויין לי ועוסקים בתורה"; "ממלכת" – רמז למלכות; "כהנים" – רמז לכהונה.

בשעת מתן תורה היו לכל אחד ואחד מישראל כל שלוש המעלות. כל אחד מהם היה פנוי לה' ועוסק בתורה, שני כתרים היו על ראשו כמלך, והיה ראוי לאכול קדשים ככוהן.

(הרבי - לקוטי שיחות כרך ח, עמוד 244)

לא פחות ולא יותר

אלה הדברים: לא פחות ולא יותר (רש"י)

כיצד אפשר בכלל להעלות על הדעת אפשרות שמשה רבינו ישמיט או יוסיף דבר מה על דבר ה', עד שיש צורך לצוותו "לא פחות ולא יותר"?

אלא שמשה הצטווה לדבר אל הנשים בלשון רכה, ואל הגברים בלשון קשה. לכן אפשר היה לחשוב שכאשר דיבר אל הנשים ראה לעצמו רשות להשמיט מעט מדברי ה' כדי לרכך אותם, וכשדיבר אל הגברים אולי הוסיף על דברי ה' כדי להדגיש את חומרתם. לכן נאמר: "לא פחות" לנשים "ולא יותר" לגברים.

(הרבי - לקוטי שיחות כרך לו, עמוד 86)

לנקות את הבגדים

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקִדְשֵׁם הַיּוֹם וּמָחָר, וְכִבְּסוּ שְׂמֹלֹתֶם (פרק יט, פסוק י)

"וקידשתם היום ומחר" – זה נעשה על ידי משה רבינו ומנהיגי ישראל שבכל דור, שביכולתם לקדש את הזמן והמציאות. אבל לשם כך על האדם להכין את עצמו, כמו שנאמר לכל העם "וכיבסו שמלותם" – לנקות את הלבושים שהם המחשבה, הדיבור והמעשה, ואת זה צריך כל אחד לעשות בעצמו.

(הרבי - היום יום, עמוד נט)

האם אפשר לעבד ניגון חסידי בלי לאבד את התוכן והכוונה המקוריים שלו?

לפנינו מכתב תשובה של הרבי למוזיקאי יצחק אדל. אדל רכש השכלה מוזיקלית באקדמיות המוסיקה המובילות באוקראינה, ברוסיה ובפולין. אדל אף עבד כמורה למוזיקה בבית היתומים של המחנך המפורסם יאנוש קורצ'אק, מה שתרם להחלטתו להקדיש את חייו לחינוך ילדים ונוער בעזרת מוזיקה. עוד בהיותו בווורשה, הקים אדל את "החברה למוזיקה יהודית", שהייתה הראשונה שערכה קונצרטים של מוזיקה יהודית, והתחום העסיק אותו מאד – כפי שאפשר לראות מהמכתב שלפנינו.

נעם לי לקבל [את] מכתבו [מכתבך]. בדרך כלל התייחס הרבי לנמענים בגוף שלישי ולראות בו את ההתעניינות שלך בשירת עם ישראל בכלל ובשירי חסידים וחב"דים [וחסידי חב"ד] בפרט.

ובמכתב אתה מתאר את המצב, אשר בשנים האחרונות מתמעט חלק שירים אלו בתוכנית ההופעות הציבורית של המקהלות השונות. כהצעה לפתרון הבעיה, אתה מעלה הצעה לעבד כמה ניגונים ולחנים חסידיים ואף לחבר להם טקסטים מתאימים, וכך להכניס אותם בחזרה לפסקול של מקהלות השירה בארץ.

ומובן שצודק בתגובתו על זה שמצער הדבר. וזאת בשני הכיוונים: שגם חסר בעניין טוב, וגם אשר את מקומו של הדבר החיובי לוקח עניין טפל ולפעמים גם מזיק. ובענייננו, במקום לנגן ולבצע שירים יהודיים וחסידיים, שרים יותר ויותר מוזיקה לא הולמת.

וכמה אירוני המצב בתחום, כאשר המוסיקה החדשה דוחקת את המוסיקה היהודית-חסידית, כי הרי דווקא בתורת חסידות חב"ד ביחוד הדגישו את חשיבות השירה והזמרה. וכפי שמבואר הנושא בכמה מקומות בספרות החסידית, וחלק חשוב מזה מלוקט במבוא לספר הניגונים שיצא לאור בהוצאת קה"ת, אשר בטח הספר ישנו אצל כבודו ויוכל לעיין בו ולראות.

על פי האמור מובן גם כן שבאופן פרינציפיוני [עקרוני] נראית לי נכונה במאד ההצעה שלך לעבד מספר שירים חב"דים באופן שיוכלו להשתמש בהם במקהלות.

אבל באשר ליישום בפועל עליי לסייג את תמיכתי ברעיון, כי על פי הנעשה בשטחים אלו בתקופתנו המבולבלת, יש מקום לחשש גדול אשר העיבוד ישנה את הצורה והתוכן המקוריים של השירים, ואפשר [ייתכן] שהשינוי יהיה משמעותי מאד עד כדי כך שיצא שכרו בהפסדו [הנזק יעלה על התועלת]. וזהו לא חשש תיאורטי בלבד אלא מציאותי מאד, כי הרי לצערנו, באיזהו שטחים [בתחומים כאלה ואחרים], בעיבוד כמה עניינים של תורתנו הקדושה וכמה עניינים של חלקה [חלק התורה] בשטח החסידות, הפך העיבוד כביכול את העניינים למזיק...

בכל אופן, מובן שאין בדבריי כלל וכלל שלילת ההצעה, כי אם שאלה ובקשה להכין הצעה פרטית [מפורטת יותר] ותוכנית שעל ידה יושלל [יישלל] החשש האמור.

ביחס למה שאתה כותב אודות טכסט [טקסט, מילים] מתאים לשירים שאותו אפשר יהיה לחבר לניגונים האוטנטיים, זהו עוד יותר מקשה את העניין של שימור התוכן המקורי של הניגונים החסידיים בלי שייפגע בעיבוד.

שהרי הטכסט צריך להיות מתאים לתוכן השיר, והתוכן הינו רוחני ונפשי והוא קשור ומבטא את מהלך הנפש של אלו השרים אותו, ולכן קשה לחבר טקסט לניגון בלי לפגוע בכוונה המקורית של הניגון, משום שלא תמיד יש [אפשר] לכוונו להטכסט [להתאים את התוכן למילים].

ובאיזהו מקומן [בכמה מקומות] מבוארת גם כן כוונה זו [הקושי להתאים מילים למשמעות המקורית של הניגון], אף כי שם זה מובא בהסברה מנקודה שונה, והיא שהדיבור מגביל את השירה. זאת אומרת, שהשיר גמיש יותר וכולל לפעמים הכי תכופות [לעתים קרובות מאד] כמה פירושים, שאין טכסט אחד יכול לכלולם [לכלול את כולם].

(אגרות קודש, כרך יח, אגרת ו'תרנז)

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

שבת קודש פרשת בשלה

יז שבט

בזמן קריאת השירה עומדים¹. הרבי נהג להפנות את פניו לכיוון ספר התורה.

חלק מסופי הפסוקים בשירה, קוראים בניגון מיוחד (כמו בסיום ספר בתורה). אלו הם הפסוקים שבהם קוראים כך לפי מנהגנו²: "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" **השני בלבד** (פרק יד, פסוק כט); "ויאמינו בהשם ובמשה עבדו" (יד, לא); בשירה עצמה ("אז ישיר"), בכל פסוק שבו מוזכר שם השם (א, ב, ג, ו, יא, טז, יז, יח, יט), וכן ב"נהלת בעזך אל נווה קדשך" (פסוק יג); וכן ב"סוס ורוכבו רמה בים" בשירת מרים (טו, כא).

בפסוק יז בשירת הים, בקריאת המילים "מקדש השם כוננו ידיך" - צריך להטעים בצורה מודגשת את המילה "מקדש" בטעם זקף-גדול ולעשות הפוגה קצרה אחריה, לפני שממשיכים וקוראים "השם".

בסוף הפרשה קוראים "תמחה את זכר זכר עמלק", גם בעליית שביעי וגם במפטיר³. בעל הקורא צריך גם לדייק לקרוא את המילה בשתי הפעמים בטעם המתאים - מונח. מי שקורא בהגייה ספרדית או 'שיראלית', שלא מבדילה בין צירה לסגול, לא יחזור על המילה "זכר" פעמיים.

לא מכים בידיים או ברגליים לשמיעת שמו של "עמלק"⁴. נוהגים לאכול בשבת דייסת כוסמת. כמובן, יש להכין את הדייסה מראש⁵.

המהר"ל מפראג הנהיג שהמלמדים וההורים יאספו את הילדים בשבת שירה בחצר בית הכנסת ויספרו להם את סיפור קריעת ים סוף, כיצד שרו הציפורים וצפצפו בשעה שמהם וכל בני ישראל שרו את שירת הים, והילדים הקטנים קטפו פירות מהעצים שגדלו בנס בים והאכילו בהם את הציפורים - ולזכר זה ייתנו לילדים דייסה ששימו אותה לפני התרנגולים והציפורים⁶. בפועל איננו נוהגים כך⁷, אך הרבי הורה לספר על כך לילדים ולילדות⁸, ובמיוחד לנטוע בהם בעזרת הסיפור מידה טובה של רחמנות על בעלי החיים.

1. ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד.

2. כן הוא בהקלטת קרד"ת של הבעל-קורא, הרה"ח ר' מרדכי שוסטערמאן ע"ה.

3. ספר-המנהגים שם, ובמנהגי פורים בעמ' 72. וראה שם הערת הרבי בארובה.

4. ראה 'התקשרות' גיליון קט עמ' 18. ראה גם מראי מקומות שנסמנו ב'לקוט יוסף' - פורים' עמ' קי הערה יא.

5. ספר-המנהגים עמ' 72. לוח כולל-חב"ד. היום-יום, יז בטבת.

6. ספר-השיחות תש"ב עמ' 73.

7. היכל-מנחם ח"ב עמ' לו.

8. 'התועדויות' תשמ"ז שם, הערה 115.

עת לדעת

מבוסס על הספר 'עת לדעת', מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה מוקדש לעילוי נשמתו

טז שבט

תרכ"ט

נפטר הרב הקדוש ר' ברוך שלום שניאורסון, בנו בכורו של אדמו"ר הצמח צדק וסב סבו של הרבי. נפטר בגיל שישים ושתיים, ונטמן בתוך אוהל אביו בלויבאוויטש.

כב שבט

תשמ"ה

פטירת הרבנית חיה מושקא, אשת הרבי ובתו של אדמו"ר הריי"צ. נפטרה בגיל שמונים ושש. בהלווייתה השתתפו כחמישה עשר אלף איש, ונטמנה בבית העלמין מונטיפיורי בסמוך לאוהל הקדוש.

הרבי ציין פעם את העובדה המעניינת שאדמו"ר הריי"צ עצמו, וכן גם אימו, סבתו ובתו - הסתלקו כולם בחודש שבט.

תשנ"ב

הרבי חילק לציבור את "קובץ כ"ב שבט", שהכיל שיחות ומכתבים של הרבי על מעלתן של הנשים והבנות, והודפס על פי הוראת הרבי לרגל יום השנה לפטירת הרבנית. הרבי חילק את הקובץ בתוספת שטר של חמישה דולרים, כרמז לשמה של הרבנית (חמש - ראשי תיבות שמה של הרבנית), ופרוסת עוגת דבש.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הר"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ק יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ק מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

באורחא וליליא בעמודא דאשתא לאנהרא להון
למיזל ביממא ובליליא: כ לאימיש עמוד
הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם:
לאימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה
לפני העם: לא עדי עמודא דעננא ביממא ואף
לא עמודא דאשתא בליליא קדם עמא: פ
א וידבר יהוה אל משה לאמר: וידבר יהוה
אל משה לאמר: ומליל יי עם משה למימר:
כ דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פי
החירות בין מגדל ובין הים לפני בעל צפן נכחו
תחנו עליהם: דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו
לפני פי החירות בין מגדל ובין הים לפני בעל צפן
נכחו תחנו עליהם: מליל עם בני ישראל
ויתובנו וישרון קדם פום חירתא בין מגדל ובין
ימא קדם בעיל צפון לקבלה תשרון על ימא:
ז ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ
סגר עליהם המדבר: ואמר פרעה לבני ישראל
נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר: וימר
פרעה על בני ישראל מערבלין אנון בארעא
אחד עליהון מדברא: ח וחזקתי את לב פרעה
ורדף אחריהם ואפכדה בפרעה ובכל חילו
וידעו מצרים כיראני יהוה ויעשו כן: וחזקתי
את לב פרעה ורדף אחריהם ואפכדה בפרעה
ובכל חילו וידעו מצרים כיראני יהוה ויעשו כן:
זאתה ית לבא דפרעה וירדף בתריהון ואתינקר
בפרעה ובכל משריתה וידעון מצראי ארי אנא
יי ועבדו כן: ה ויגד למלך מצרים כי ברח
העם ויחפד לבב פרעה ועבדיו אליהם
ויאמרו מה זאת עשינו כירשחנו את ישראל
מעבדנו: ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויחפד
לבב פרעה ועבדיו אליהם ויאמרו מה זאת
עשינו כירשחנו את ישראל מעבדנו: ואתחנא
למלך מצרים ארי אזל עמא ואתהפיד לבא

י ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם
אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי א
אמר אלהים פרינחם העם בראתם מלחמה
ושבו מצרימה: ויהי בשלח פרעה את העם
ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב
הוא כי א אמר אלהים פרינחם העם בראתם
מלחמה ושבו מצרימה: והוה כד שלח פרעה ית
עמא ולא דברנון יי ארח ארעא פלשתאי ארי
קריבא הוא ארי אמר יי דילמא יזועון עמא
במחזיהון קרבא ויתובנו למצרים: יא ויסב
אלהים א את העם דרך המדבר ים סוף
וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים: ויסב
אלהים א את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים
עלו בני ישראל מארץ מצרים: ואסתר יי ית עמא
ארח מדברא ימא דסוף ומזרזין סליקו בני
ישראל מארעא דמצרים: יב ויקח משה את
עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני
ישראל לאמר פקד ופקד אלהים אתכם
והעליתם את עצמתי מזה אתכם: ויקח משה
את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני
ישראל לאמר פקד ופקד אלהים אתכם והעליתם
את עצמתי מזה אתכם: ואסיק משה ית גרמי
יוסף עמה ארי אומא אומי ית בני ישראל
למימר מדבר דכיר יי יתכון ויתסקון ית גרמי
מכא עמכון: כ ויסעו מסכת ויחננו באתם בקצה
המדבר: וינטלו מסכות ושרו באתם בסטר
מדברא: כא ויהוה הלך לפניו יומם בעמוד
ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר
להם ללכת יומם ולילה: ויהוה הלך לפניו יומם
בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש
להאיר להם ללכת יומם ולילה: ויי מדבר
קדמיהון ביממא בעמודא דעננא לדבריהון

דפרעה ועבדוהי לעמא ואמרו מא דא עבדנא ארי שלחנא ית ישראל מפלחננא: ויֵאסֹר את־רכבו ואת־עמו לקח עמו: ויֵאסֹר את־רכבו ואת־עמו לקח עמו: וטקיס ית רתפה וית עמה דבר עמה: ויִקַּח שְׁשִׁמָּאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלֹשׁ עַל־כֵּלָו: ויִקַּח שְׁשִׁמָּאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלֹשׁ עַל־כֵּלָו: וידבר שת מאה רתפין בחינן וכל רתפי מצראי וגברין ממנן על פלהון: ויחזק יהוה את־לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה: ויחזק יהוה את־לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה: ותקוף יי ית לבא דפרעה מלפא דמצרים ורדף בתר בני ישראל ובני ישראל נפקו בריש גלי:

שני ט וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חנים עליהם כל־סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על־פי החיית לפני בעל צפן: וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חנים עליהם כל־סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על־פי החיית לפני בעל צפן: וירדפו מצראי בתריהון ואדביקו יתהון פד שרן על ימא כל סוסות רתפי פרעה ופרשוהי ומשוניתה על פום חירתא קדם בעיל צפון: ופרעה הקריב וישאו בנִי־ישראל את־עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בנִי־ישראל אל־יהוה: ופרעה הקריב וישאו בנִי־ישראל את־עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בנִי־ישראל אל־יהוה: ופרעה קרב וזקפו בני ישראל ית עיניהון והא מצראי נטלין בתריהון ודחילו לחדא וזעיקו בני ישראל קדם יי: ויאמרו אל־משה המבלי אין־קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה־זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים: ויאמרו אל־משה המבלי אין־

קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה־זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים: ויאמרו למשה המדלית קברין במצרים דברתנא לממת במדברא מא דא עבדתא לנא לאפקותנא ממצרים: יִהְיֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבְרָנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חַדַּל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֶּתְנוּ בַּמִּדְבָּר: הַלֹּא־יִהְיֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבְרָנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חַדַּל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֶּתְנוּ בַּמִּדְבָּר: הֲלֹא דִין פִּתְגָמָא דִּי מַלְלָנָא עִמָּךְ בְּמִצְרַיִם לְמִימַר שְׂבוּק מִנָּא וְנַפְלַח יִתְ מִצְרַאֲי אַרִי טב לנא דנפלא ית מצראי מדנמות במדברא: יִהְיֶה מֹשֶׁה אֱלֹהֵעֻם אֶל־תִּירְאוּ הַתִּנְצְבוּ וְרֹאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם: ויאמר משה אל־העם אל־תִּירְאוּ הַתִּנְצְבוּ וְרֹאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם: ויאמר משה לעמא לא תדחלון אתעתדו וחזו ית פורקנא דיי דיעבד לכון יומא דין ארי קמא דחזיתון ית מצראי יומא דין לא תוספון למחזיהון עוד עד עלמא: יִהְיֶה יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן: יְהוָה יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן: יי גיח לכון קרב ואתון תשתקון: פ שליש טו ויאמר יהוה אל־משה מה־תצעק אלי דבר אל־בנִי־ישראל ויסעו: ויאמר יהוה אל־משה מה־תצעק אלי דבר אל־בנִי־ישראל ויסעו: ויאמר יי למשה קבלית צלותך מליל עם בני ישראל ויטלון: ואתה הרים את־מטף ונמתה את־ידך עליהם ובקעתה ויבאו בנִי־ישראל בתוך הים ביבשה: ואתה הרים את־מטף ונמתה את־ידך עליהם ובקעתה ויבאו בנִי־ישראל בתוך הים ביבשה: ואת טול ית חסרך וארים ית ידך

לִבְשָׁתָא וְאַתְבָּזְעוּ מִיָּא: כֵּן וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיָּבֶשֶׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִיְּמִינָם
וּמִשְׁמָאלָם: וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיָּבֶשֶׁה
וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם: וְעָלוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּגוּ יָמָא בַּיָּבֶשֶׁתָא וּמִיָּא לַהוֹן שׁוֹרִין
מִיַּמִּינִיהוֹן וּמִסְמָאלִיהוֹן: כֵּן וַיֵּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ
אַחֲרֵיהֶם כָּל כּוֹס פְּרָעָה רַכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ
הַיָּם: וַיֵּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל כּוֹס פְּרָעָה
רַכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם: וַיֵּרְדּוּ מִצְרַיִם וְעָלוּ
בְּתַרְיָהוֹן כָּל סוֹסוֹת פְּרָעָה וְתַכּוּהִי וּפָרָשָׁיו לְגוּ
יָמָא: כֵּן וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיִּשְׁקֹף יְהוָה
אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בַּעֲמֹד אֵשׁ וַעֲנַן וַיִּהְיֶה אֵת
מַחֲנֵה מִצְרַיִם: וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיִּשְׁקֹף יְהוָה
אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בַּעֲמֹד אֵשׁ וַעֲנַן וַיִּהְיֶה אֵת
מַחֲנֵה מִצְרַיִם: וַהּוּהּ בְּמִשְׁרַת צַפְרָא וְאַסְתָּכִי יֵי
לְמִשְׁרִיתָא דְּמִצְרַיִם בַּעֲמֹדָא דְּאַשְׁתָּא וְעֻנָּא
וְשִׁגִישׁ יֵת מִשְׁרִיתָא דְּמִצְרַיִם: כֵּן וַיִּסַּר אֶת אַפִּן
מִרְפַּבְתִּיו וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדָּתָא וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם
אַנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחַם לָהֶם
בְּמִצְרַיִם: וַיִּסַּר אֶת אַפִּן מִרְפַּבְתִּיו וַיִּנְהַגְהוּ
בְּכַבְדָּתָא וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אַנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
יְהוָה נִלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם: וְאַעֲדִי יֵת גִּלְגָּלִי
וְתַכּוּהִי וּמַדְבְּרִין לַהוֹן בְּתַקּוּף וַאֲמַר מִצְרַיִם
נַעֲרִיֹק מִן קָדָם יִשְׂרָאֵל אֲרִי דָא הִיא גְּבֻרְתָּא דִּיִּי
דַּעֲבַד לַהוֹן קֶרְבִּין בְּמִצְרַיִם: פ

וַיֵּבֶן כֵּן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמָּה אֶת־יָדְךָ
עַל־הַיָּם וַיֵּשְׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רַכְבּוֹ
וְעַל־פָּרָשָׁיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶ�ה נִמָּה אֶת־יָדְךָ
עַל־הַיָּם וַיֵּשְׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רַכְבּוֹ וְעַל־
פָּרָשָׁיו: וַאֲמַר יֵי לְמֹשֶׁה אֲרִים יֵת יָדְךָ עַל יָמָא
וַיִּתְּבוּן מִיָּא עַל מִצְרַיִם עַל רַתְּפִיהוֹן וְעַל
פָּרָשֵׁיהוֹן: כֵּן וַיֵּט מֹשֶ�ה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיֵּשֶׁב
הַיָּם לַפְּנוֹת בִּקְרָא לְאַיְתָּו וּמִצְרַיִם נָסִים
לִקְרָאתוֹ וַיִּנְעַר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם:

עַל יָמָא וּבְזַעְזוּהִי וַיַּעֲלוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוּ יָמָא
בַּיָּבֶשֶׁתָא: י וַאֲנִי הִנְנִי מַחְזִיק אֶת־לֵב מִצְרַיִם
וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאַכְבְּדָה בְּפָרְעָה וּבְכַל־חִילוֹ
בְּרַכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וַאֲנִי הִנְנִי מַחְזִיק אֶת־לֵב מִצְרַיִם
וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאַכְבְּדָה בְּפָרְעָה וּבְכַל־חִילוֹ בְּרַכְבּוֹ
וּבְפָרָשָׁיו: וְאַנָּה הָאָנָּה מַתְקֵף יֵת לְבָא דְּמִצְרַיִם
וַיַּעֲלוֹן בְּתַרְיָהוֹן וְאַתְיָקֵר בְּפָרְעָה וּבְכָל מִשְׁרִיתָהּ
בְּתַכּוּהִי וּבְפָרָשָׁיו: י וַיֵּרְדּוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי
יְהוָה בְּהַפְּכִי בְּפָרְעָה בְּרַכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וַיֵּרְדּוּ
מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהַפְּכִי בְּפָרְעָה בְּרַכְבּוֹ
וּבְפָרָשָׁיו: וַיֵּרְדּוּ מִצְרַיִם אֲרִי אָנָּה יֵי בְּאַתְיָקֵר
בְּפָרְעָה בְּתַכּוּהִי וּבְפָרָשָׁיו: י וַיֵּשַׁע מֶלֶךְ
הָאֱלֹהִים הַחֲלֹף לְפָנָי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ
מֵאַחֲרֵיהֶם וַיֵּשַׁע עַמּוּד הָעָנַן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיֵּשַׁע מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים הַחֲלֹף לְפָנָי
מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיֵּשַׁע עַמּוּד הָעָנַן
מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַנִּטַּל מֶלֶךְ אֲכָא דִּיִּי
דְּמַדְבַּר קָדָם מִשְׁרִיתָא דִּי־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּא מִבְּתַרְיָהוֹן
וַנִּטַּל עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא מִן קְדָמִיָּהוֹן וַיִּשְׂרָא
מִבְּתַרְיָהוֹן: כ וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה
יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעָנַן וְהַחֲשָׁךְ וַיֹּאֲרֵ אֶת־הַלַּיְלָה וְלֹא־
קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלַּיְלָה: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה
מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעָנַן וְהַחֲשָׁךְ וַיֹּאֲרֵ
אֶת־הַלַּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלַּיְלָה: וְעַל
בֵּין מִשְׁרִיתָא דְּמִצְרַיִם וּבֵין מִשְׁרִיתָא דִּי־יִשְׂרָאֵל
וְהוּהּ עֻנָּא וְקַבְלָא לְמִצְרַיִם וְלִי־יִשְׂרָאֵל נְהַר כָּל
לַיְלָא וְלֹא אֶתְקַרְיָבוּ דִּין לְזוֹת דִּין כָּל לַיְלָא:
כֵּן וַיֵּט מֹשֶ�ה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיִּוֹלֶךְ יְהוָה |
אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קְדִים עֲזָה כָּל־הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת־
הַיָּם לַחֲרֻבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם: וַיֵּט מֹשֶ�ה אֶת־יָדוֹ
עַל־הַיָּם וַיִּוֹלֶךְ יְהוָה | אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קְדִים עֲזָה
כָּל־הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת־הַיָּם לַחֲרֻבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם:
וְאַרְיִים מֹשֶׁה יֵת יָדָה עַל יָמָא וְדַבַּר יֵי יֵת יָמָא
בְּרוּחַ קְדוּמָא תַקִּיף כָּל לַיְלָא וְשׁוּי יֵת יָמָא

וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עֲלֵיהֶם וַיִּשָּׁב הָיָם לַפָּנוֹת בְּקֶרֶן
 לְאִיתָנוּ וּמִצְרִים נָסִים לְקִרְאָתוֹ וַיַּנְעֵר יְהוָה אֶת־
 מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וְאֲרִים מֹשֶׁה יָתִידָהּ עַל יָמָא
 וְתָב יָמָא לַעֲדוֹן צִפְרָא לְתַקְפָּה וּמִצְרָאִי עֲרָקִין
 לְקַדְמִיתָהּ וְשִׁנִּיק יִי יָת מִצְרָאִי בְּגוֹ יָמָא:
 כֹּה וַיֵּשְׁבוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים
 לְכָל חֵיל פְּרָעָה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־
 נִשְׁאָר בָּהֶם עַד־אַחַד: וַיֵּשְׁבוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ
 אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכָל חֵיל פְּרָעָה הַבָּאִים
 אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאָר בָּהֶם עַד־אַחַד: וְתָבוּ
 מֵיָא וַחֲפּוֹ יָת רַתְפִּיא וַיֵּת פֶּרֶשִׁיא לְכָל מִשְׁרֵית
 פְּרָעָה דְּעָלוּ בְּתַרְיָהוֹן בִּימָא לֹא אִשְׁתָּאָר בַּהוֹן עַד
 חַד: כֹּה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בִּיבֶשֶׁת בְּתוֹךְ הַיָּם
 וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיְּמִינֵם וּמִשְׁמָאלָם: וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בִּיבֶשֶׁת בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם לָהֶם
 חֹמָה מִיְּמִינֵם וּמִשְׁמָאלָם: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלִיכוּ
 בִּיבֶשֶׁתָּהּ בְּגוֹ יָמָא וּמֵיָא לַהוֹן שׁוֹרִין מִיַּמִּינִיהוֹן
 וּמִשְׁמָאלֵיהוֹן: 5 וַיִּשְׁעַ יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־
 יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם
 מֵת עַל־שִׁפְתַּת הַיָּם: וַיִּשְׁעַ יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
 אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם
 מֵת עַל־שִׁפְתַּת הַיָּם: וּפֶרֶק יִי בְיוֹמָא הַהוּא יָת
 יִשְׂרָאֵל מִיָּדָא דְּמִצְרָאִי וַחֲזוּ יִשְׂרָאֵל יָת מִצְרָאִי
 מִיתִין עַל פִּיָּהּ יָמָא: 6 וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־חֵיד
 הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעָם
 אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרִינוּ בִּיהוָה וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוּ: וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת־חֵיד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם
 וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרִינוּ בִּיהוָה וּבְמֹשֶׁה
 עֲבָדוּ: וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יָת גְּבוּרְתָּהּ דָּדָא רַבְתָּא דִּי
 עֲבַד יִי בְּמִצְרַיִם וּדְחִילוֹ עֲמָא מִן קֳדָם יִי וְהַמִּינּוּ
 בְּמִיָּרָא דִּי וּבְנִבְאִיּוֹת מֹשֶׁה עֲבָדָה: פ אֲזַן
 יִשְׂרָאֵל־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת
 לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֹא־מֶר אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאָה
 גָּאָה סוֹם וְרָכְבוֹ רָמָה בַּיָּם: 7 אֲזַן יִשְׂרָאֵל־מֹשֶׁה וּבְנֵי

יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֹא־מֶר
 אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאָה גָּאָה סוֹם וְרָכְבוֹ רָמָה בַּיָּם:
 בְּכֵן שִׁבַּח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת תּוֹשִׁבְתָּהּ הָדָא
 קֳדָם יִי וַיֹּאמְרוּ לְמִיָּמָר נִשְׁבַּח וְנוֹדָה קֳדָם יִי אֲרִי
 אֲתַנְאִי עַל גְּבוּרְתָּהּ וְגִאוּתָּהּ דִּילָהּ הִיא סוֹסִיא
 וְרָכְבָּהּ רָמָא בִּימָא: 8 עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי
 לִישׁוּעָה זֶה אֱלֹי וְאֲנוּהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְמְמָנָהּ:
 עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֱלֹי וְאֲנוּהוּ
 אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְמְמָנָהּ: תִּקְפִּי וְתִשְׁבַּחְתִּי דְּחִילָא יִי
 וְאִמֵּר בְּמִיָּמְרָה וְתָהּ לִי לְפֶרֶק דִּין אֱלֹהֵי וְאִבְנֵי
 לָהּ מִקְדָּשָׁא אֱלֹהָא דְּאַבְרָהָמִי וְאַפְלַח קְדָמוּהִי:
 9 יְהוָה אֵישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ: יְהוָה אֵישׁ
 מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ: יִי מְרִי נִצְחֹן קִרְבָּא יִי שְׁמָה:
 10 מִרְבֶּכֶת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה בַּיָּם וּמִבְּחָר שְׁלִשׁוֹ
 טַבְּעוּ בַּיָּם־סוּף: מִרְבֶּכֶת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה בַּיָּם
 וּמִבְּחָר שְׁלִשׁוֹ טַבְּעוּ בַּיָּם־סוּף: רַתְפִּי פְּרָעָה
 וּמִשְׁרֵיתָהּ שְׂדֵי בִימָא וּשְׁפָר גְּבוּרָתִי אִטְבְּעוּ
 בִּימָא דְסוּף: 11 תַּחֲמוֹת יִכְסִּימוּ יִרְדּוּ בְּמִצּוֹלָת
 כְּמוֹ־אֲבֹן: תַּחֲמוֹת יִכְסִּימוּ יִרְדּוּ בְּמִצּוֹלָת כְּמוֹ־
 אֲבֹן: תַּחֲמוֹמִיא חֲפּוֹ עֲלִיהוֹן נַחְתּוֹ לַעֲוֹמִקְיָא
 כְּאַבְנָא: 12 יְמִינְךָ יְהוָה נֹאדְרִי בְּכַח יְמִינְךָ יְהוָה
 תִּרְעֵץ אוֹיֵב: יְמִינְךָ יְהוָה נֹאדְרִי בְּכַח יְמִינְךָ יְהוָה
 תִּרְעֵץ אוֹיֵב: יְמִינְךָ יִי אֲדִיר בְּחִילָא יְמִינְךָ יִי
 תִּכְבֵּר סִנְאָה: 13 וּבִרְבִּב גְּאוּנְךָ תַּחֲרֵם קִמְיָךְ
 תִּשְׁלַח חֲרָנְךָ יֹאכְלֵמוֹ פִּקֵּשׁ: וּבִרְבִּב גְּאוּנְךָ תַּחֲרֵם
 קִמְיָךְ תִּשְׁלַח חֲרָנְךָ יֹאכְלֵמוֹ פִּקֵּשׁ: וּבִסְגִי תִקְפֹּךְ
 תִּכְרַתְנוֹן לְדִקְמוֹ עַל עֲמָךְ שְׁלַחַת רִגְזָךְ שִׁיעֲנוֹן
 כְּנוֹרָא לְקִשָּׁא: 14 וּבִרְיוֹחַ אֲפִיךָ נַעֲרָמוּ מַיִם נִצְבוּ
 כְּמוֹ־נֶגֶד נְזִלִים קִפְּאוּ תַּחֲמוֹת בְּלָבִיָּם: וּבִרְיוֹחַ
 אֲפִיךָ נַעֲרָמוּ מַיִם נִצְבוּ כְּמוֹ־נֶגֶד נְזִלִים קִפְּאוּ
 תַּחֲמוֹת בְּלָבִיָּם: וּבְמִיָּמָר פּוֹמֶךְ חֲפִימוֹ מֵיָא קָמוּ
 כְּשׁוֹר אֲזִלְיָא קָפוּ תַּחֲמוֹתִין בְּלָפָא דִּימָא: 15 אִמֵּר
 אוֹיֵב אֲרִדָּף אֲשִׁיג אַחֲלֶק שְׁלָל תִּמְלָאֻמוֹ נִפְשִׁי
 אֲרִיק חֲרָפִי תוֹרִישְׁמוֹ יְדִי: אִמֵּר אוֹיֵב אֲרִדָּף

נחלתך מכון לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני
בוננו יידי: תבאמו ותטעמו בחר נחלתך מכון
לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני בוננו יידי:
תעלנו ותשרנו בטורא דאחסנתך אתר לבית
שכנתך אתקנתא יי מקדשא יי אתקנוהי ידי:
יה יהוה | ימלך לעלם ועד: יהוה | ימלך לעלם
ועד: יי מלכותה קאם לעלם ולעלמי עלמיא:
יש פי בא סום פרעה ברכבו ובפרשיו בים
וישב יהוה עלהם אתמי הים ובני ישראל
הלכו ביבשה בתוך הים: פי בא סום פרעה
ברכבו ובפרשיו בים וישב יהוה עלהם אתמי
הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים: ארי
עלו סוסות פרעה בתכוהי ובפרשוהי בימא
ואתיב יי עליהון ית מי ימא ובני ישראל הליכו
ביבשתא בגו ימא: פ ו ותקח מרים הנביאה
אחות אהרן אתהתף בידה ותצאן כל הנשים
אחריה בתפס ובמחלת: ותקח מרים הנביאה
אחות אהרן אתהתף בידה ותצאן כל הנשים
אחריה בתפס ובמחלת: ונסיבת מרים נביאתא
אחתה דאחרן ית תפא בידה ונפקו כל נשיא
בתרהא בתפין ובחנגין: כ ו ותען להם מרים
שירו ליהוה כרינאה גאה סום ורכבו רמה
בים: ותען להם מרים שירו ליהוה כרינאה גאה
סום ורכבו רמה בים: ומעניא להון מרים שבחו
ואודו קדם יי ארי אתגאי על גותניא וגאיתא
דילה היא סוסיא ורכבה קמא בימא: ס כ ו יפיע
משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר
שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו
מים: ויפיע משה את ישראל מים סוף ויצאו
אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא
מצאו מים: ואטיל משה ית ישראל מים דסוף
ונפקו למדברא דחגרא ואזלו תלתא יומין
במדברא ולא אשכחו מים: כ ו יבאו מרתה ולא
יכלו לשתת מים מפנה פי מרים הם עלפן

אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרפי
תורישמו ידי: דהוה אמר סנאה ארדוף אדבק
אפלג זתא תשבע מנהון נפשי אשלוף חרפי
תשיצנון ידי: י נשפת ברוחך בפמו ים צללו
בעופרת במים אדירים: נשפת ברוחך בפמו ים
צללו בעופרת במים אדירים: אמרת במימרך
חפא עליהון ימא אשתקעו כאברא במין
תקיפין: י מירכמכה באלם יהוה מי כמכה
נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא: מיר
כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא
תהלת עשה פלא: לית בר מנף דאת הוא אלהא
יי לית אלא את אדיר בקודשא דחל תשבחון
עבד פרישן: י נטית ימינך תבלעמו ארץ:
נטית ימינך תבלעמו ארץ: ארמת ימינך בלעתנון
ארעא: י נחית בחסדך עסיו גאלת נחלת
בעונך אלנוה קדשך: נחית בחסדך עסיו
גאלת נחלת בעונך אלנוה קדשך: דברהי
בטבותך עמא דנן דפרקתא סברהי בתקפך
לדידא דקדשך: י שמעו עמים ירגזון חיל אחו
ישבי פלשת: שמעו עמים ירגזון חיל אחו
ישבי פלשת: שמעו עממיא וזעו דחלא אחדתנון דהו
יתבין בפלשת: כ ו אז נבהלו אלופי אדום אילי
מואב ואחוזמו רעד נמוגו כל ישרי כנען: או
נבהלו אלופי אדום אילי מואב ואחוזמו רעד נמוגו
כל ישרי כנען: כ ו כן אתבהילו רכרבי אדום
תקיפי מואב אחדתנון ותימתא אתברו כל דהו
יתבין בכנען: כ ו תפל עליהם אימתה ופחד
בגדל ורועה ידמו פאבן עדיעבר עמך יהוה
עדיעבר עסיו קנית: תפל עליהם אימתה
ופחד בגדל ורועה ידמו פאבן עדיעבר עמך
יהוה עדיעבר עסיו קנית: תפיל עליהון אימתא
ודחלתא בסגי תקפך ישתקון כאבנא עד דיעבר
עמך יי ית ארנונא עד דיעבר עמא דנן די
פרקתא ית ירדנא: י תבאמו ותטעמו בחר

קרא־שְׁמָה מְרָה: וַיָּבֹאוּ מְרָתָהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מִיָּם מִמְּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קִרְא־שְׁמָה מְרָה: וְאֵתוֹ לְמָרָה וְלֹא יָכִילוּ לְמִשְׁתֵּי מִיָּא מִמְּרָה אָרִי מְרִירִין אֲנֹנִן עַל כֵּן קִרְא שְׁמָה מְרָה: כֹּה וַיִּלְנוּ הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־נִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיִּלְנוּ הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־נִּשְׁתַּחֲוֶה: וְאֶתְרַעְמוּ עִמָּא עַל מֹשֶׁה לְמִימַר מַה נִּשְׁתִּי: כֹּה וַיַּעֲקֹק אֱלֹהֵיהוּה וַיֹּרְחוּ יְהוָה עֵץ וַיִּשְׁלַף אֱלֹהֵימִים וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שֵׁם שֵׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ: וַיַּעֲקֹק אֱלֹהֵיהוּה וַיֹּרְחוּ יְהוָה עֵץ וַיִּשְׁלַף אֱלֹהֵימִים וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שֵׁם שֵׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ: וְצִלִּי קָדָם יְיָ וְאַלְפָּה יְיָ אָעָא וּרְמָא לְמִיָּא וּבִסִּימִי מִיָּא תַּמָּן גִּזֵּר לֵה קָדָם וְדִין וְתַמָּן נִסְהוּ: כֹּה וַיֹּאמְרוּ אִם־שְׁמוֹעַ תִּשְׁמָע לְקוֹל אֱלֹהֵיךָ וְהִישָׁר בְּעֵינֶיךָ תַעֲשֶׂה וְהִאֲזִינָה לְמִצְוֹתָיו וְשִׁמְרַת כָּל־חֻקֵּי כָל־הַמִּחְלָה אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא־אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רַפְּאֵד: וַיֹּאמְרוּ אִם־שְׁמוֹעַ תִּשְׁמָע לְקוֹל אֱלֹהֵיךָ וְהִישָׁר בְּעֵינֶיךָ תַעֲשֶׂה וְהִאֲזִינָה לְמִצְוֹתָיו וְשִׁמְרַת כָּל־חֻקֵּי כָל־הַמִּחְלָה אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא־אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רַפְּאֵד: וְאָמַר אִם קִבְּלָא תִקְבֵּל לְמִימְרָא דִּי אֱלֹהֵיךָ וּדְכֻשֵׁר קְדָמוּהִי תַעֲבֹד וְתַצִּית לְפָקוּדֵיהִי וְתִטֵּר כָּל קִימוּהִי כָּל מַרְעִין דִּי שׁוּיְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשׁוּנֹנִן עֲלֶיךָ אָרִי אָנָּה יְיָ אֶפְסָד: כֹּה חֲמִישִׁי כֹּה וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינִת מַיִם וְשִׁבְעִים תַּמָּרִים וַיַּחְנוּ־שָׁם עַל־הַמָּיִם: וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינִת מַיִם וְשִׁבְעִים תַּמָּרִים וַיַּחְנוּ־שָׁם עַל־הַמָּיִם: וְאֵתוֹ לְאֵילִם וְתַמָּן תַּרִּי עֶשֶׂר מִבּוּעֵין דְּמִיָּן וְשִׁבְעִין דְּקָלִין וְשִׁרֹּו תַמָּן עַל מִיָּא: א וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר בֵּין אֵילִם וּבֵין סִינֵי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר בֵּין

אֵילִם וּבֵין סִינֵי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל־עֲדַת דְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִדְבַּר דְּסִין דִּי בֵין אֵילִם וּבֵין סִינֵי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹמָא לִרְחָא תַנִּינָא לְמַפְקָהוֹן מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם: וַיִּלְנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בְּמִדְבָּר: וַיִּלְנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בְּמִדְבָּר: וְאֶתְרַעְמוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בְּמִדְבָּרָא: ג וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יֵתֵן מוֹתָנוּ בְּיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתָּנוּ עַל־סִיר הַבָּשָׂר בְּאֲכֹלְנוּ לֶחֶם לְשֹׁבַע כִּי הוֹצֵאתָם אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת־כָּל־חֶקְקָהּ הַזֶּה בְּרָעֵב: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יֵתֵן מוֹתָנוּ בְּיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתָּנוּ עַל־סִיר הַבָּשָׂר בְּאֲכֹלְנוּ לֶחֶם לְשֹׁבַע כִּי הוֹצֵאתָם אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת־כָּל־חֶקְקָהּ הַזֶּה בְּרָעֵב: ד וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְנִי דְּמִיתָנָא קָדָם יְיָ בְּאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם כֹּד הָוִינָא יִתְבִּין עַל דְּוִידִי בְּסָרָא כֹּד הָוִינָא אֲכֹלִין לְחֵמָא וְשִׁבְעִין אָרִי אֶפְקֵתוֹן יִתְנָא לְמִדְבָּרָא הַדִּין לְקַטְלָא יֵת כָּל קִהְלָא הַדִּין בְּכַפְנָא: ה וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֱלֹהֵימֹשֶׁה הֲנֵנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקַטְלוּ דְּבִרְיוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַפְּנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא: וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֱלֹהֵימֹשֶׁה הֲנֵנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקַטְלוּ דְּבִרְיוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַפְּנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא: ז וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הֵא אָנָּה מַחִית לְכוֹן לְחֵמָא מִן שְׁמַיָּא וַיִּפְקֹן עִמָּא וַיִּלְקֻטוֹן פִּתְגָם יוֹם בְּיוֹמָה בְּדִיל דְּאַנְסִינוּן הִיִּהְיוּ בְּאוֹרֵיתִי אִם לֹא: ח וְהָיָה בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהָכִינוּ אֶת אֲשֶׁר־יִבְיֹאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם א וְהָיָה בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהָכִינוּ אֶת אֲשֶׁר־יִבְיֹאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם א וְהָיָה בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה וַיִּתְקַנְנוּ יֵת דְּנִיתוֹן וְהָיָה עַל חַד תַּרְיָן עַל דְּלִקְטוֹן

יום יום: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל עֲרֹב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל עֲרֹב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם: וְאָמַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּרַמְשָׁא וְתַדְעוּן אֲרִי יי אִפִּיק יִתְכוֹן מֵאַרְעָא
 דְּמִצְרַיִם: וְזָכַר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה
 בְּשִׁמְעוּ אֶת־תְּלַגְתִּיכֶם עַל־יְהוָה וְנַחֲנוּ מָה כִּי
 תְּלִינוּ עֲלֵינוּ: וְזָכַר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה
 בְּשִׁמְעוּ אֶת־תְּלַגְתִּיכֶם עַל־יְהוָה וְנַחֲנוּ מָה כִּי
 תְּלִינוּ עֲלֵינוּ: וּבְצַפְרָא וְתַחֲזוּן יֵת יִקְרָא דִּי כַד
 שְׁמִיעַ (קְדָמוּהִי) יֵת תַּרְעֻמוֹתְכוֹן עַל מִימְרָא דִּי
 וְנַחֲנָא מָה אֲרִי אֲתַרְעֻמְתוֹן עֲלֵנָא: ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 בְּתַת יְהוָה לָכֶם בְּעֶרֶב בֶּשֶׂר לֹאכֹל וְלֶחֶם בִּבְקָר
 לִשְׂבַע בְּשִׁמְעַת יְהוָה אֶת־תְּלַגְתִּיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם
 מְלִינִם עָלָיו וְנַחֲנוּ מָה לֹא־עֲלִינוּ תְּלַגְתִּיכֶם כִּי
 עַל־יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתַת יְהוָה לָכֶם בְּעֶרֶב
 בֶּשֶׂר לֹאכֹל וְלֶחֶם בִּבְקָר לִשְׂבַע בְּשִׁמְעַת יְהוָה אֶת־
 תְּלַגְתִּיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם מְלִינִם עָלָיו וְנַחֲנוּ מָה לֹא־
 עֲלִינוּ תְּלַגְתִּיכֶם כִּי עַל־יְהוָה: וְאָמַר מֹשֶׁה בְּדִיתָן
 יי לְכוּן בְּרַמְשָׁא בִּסְרָא לְמִיכַל וְלַחְמָא בְּצַפְרָא
 לְמַסְבַּע בְּדִשְׁמִיעִין קָדָם יי יֵת תַּרְעֻמוֹתְכוֹן דִּי
 אַתּוֹן מִתַּרְעִמִין עֲלוּהִי וְנַחֲנָא מָה לֹא עֲלֵנָא
 תַּרְעֻמוֹתְכוֹן אֶלְהֵן עַל מִימְרָא דִּי: ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל־אַהֲרֹן אָמַר אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ
 לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלַגְתִּיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל־אַהֲרֹן אָמַר אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי
 יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלַגְתִּיכֶם: וְאָמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן
 אָמַר לְכָל כְּנֻשָּׁתָא דְּבִנֵּי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ קָדָם יי אֲרִי
 שְׁמִיעִין קְדָמוּהִי יֵת תַּרְעֻמוֹתְכוֹן: י וַיְהִי כַדְבָּר
 אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּפְנוּ אֶל־
 הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בַּעֲנָן: וַיְהִי
 כַדְבָּר אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּפְנוּ אֶל־
 הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בַּעֲנָן: וְהָיָה כַד

מְלִיל אַהֲרֹן עִם כָּל כְּנֻשָּׁתָא דְּבִנֵּי יִשְׂרָאֵל וְאַתְפָּנִיו
 לְמִדְבָּרָא וְהָא יִקְרָא דִּי אֲתַגְלִי בַּעֲנָנָא: פ
 שִׁישׁ יי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמְלִיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:
 יִשְׁמַעְתִּי אֶת־תְּלֻזֹּתָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַר אֱלֹהִים
 לֵאמֹר בֵּין הָעֲרִפִּים תֹּאכְלוּ בֶּשֶׂר וּבִבְקָר
 תִּשְׁבַּעוּ־לֶחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
 שְׁמַעְתִּי אֶת־תְּלֻזֹּתָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַר אֱלֹהִים לֵאמֹר
 בֵּין הָעֲרִפִּים תֹּאכְלוּ בֶּשֶׂר וּבִבְקָר תִּשְׁבַּעוּ־לֶחֶם
 וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: שְׁמִיעַ קְדָמִי יֵת
 תַּרְעֻמַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְלִיל עֲמַהוֹן לְמִימַר בֵּין
 שְׁמִשָּׂא תִיכְלוּן בִּסְרָא וּבְצַפְרָא תִשְׁבַּעוּן לַחְמָא
 וְתַדְעוּן אֲרִי אָנָּא יי אֶלְהֵכוּן: ג וַיְהִי בְּעֶרֶב וְתַעֲלַ
 הִשְׁלֹו וְתִכֶם אֶת־הַמִּחְנָה וּבִבְקָר הִיְתָה שְׁכֶבֶת
 הַפֶּל סָבִיב לַמִּחְנָה: וַיְהִי בְּעֶרֶב וְתַעֲלַ הִשְׁלֹו
 וְתִכֶם אֶת־הַמִּחְנָה וּבִבְקָר הִיְתָה שְׁכֶבֶת הַפֶּל
 סָבִיב לַמִּחְנָה: וְהָיָה בְּרַמְשָׁא וְסִלִּיקַת סִלְיו וְחַפְתָּ
 יֵת מִשְׁרִיתָא וּבְצַפְרָא הָיָה נַחֲתָא טֵלָא סְחֹור סְחֹור
 לְמִשְׁרִיתָא: ד וְתַעֲלַ שְׁכֶבֶת הַפֶּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי
 הַמִּדְבָּר דֶּק מְחֻסָּפִים דֶּק כְּפָפֹר עַל־הָאֲרָץ:
 וְתַעֲלַ שְׁכֶבֶת הַפֶּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר דֶּק
 מְחֻסָּפִים דֶּק כְּפָפֹר עַל־הָאֲרָץ: וְסִלִּיקַת נַחֲתָא
 טֵלָא וְהָא עַל אִפִּי מִדְבָּרָא דְּעֵדֶק מְקַלֵּף דְּעֵדֶק
 כְּגִיר בְּגִלְיָדָא עַל אֲרַעָא: ו וַיִּרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו מִן הוּא כִּי לֹא יִדְּעוּ
 מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים הוּא הִלָּחֵם אֲשֶׁר
 נָתַן יְהוָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה: וַיִּרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו מִן הוּא כִּי לֹא יִדְּעוּ
 מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים הוּא הִלָּחֵם אֲשֶׁר
 נָתַן יְהוָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה: וַחֲזוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ
 גִּבֹּר לְאַחֻהִי מִנָּא הוּא אֲרִי לֹא יִדְּעוּ מָה הוּא
 וַאֲמָר מֹשֶׁה לְהוֹן הוּא לַחְמָא דִּיהִב יי לְכוּן
 לְמִיכַל: ז וְהָא הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְקַטֹּו
 מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוּ עֹמֵר לְגִלְגָּלַת מִסְפָּר

נִפְשָׁתִיכֶם אִישׁ לְאִשֶּׁר בְּאַהֲלֹו תִקְחוּ: זֶה הַדְּבָר
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְקַטֹּו מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֲכָלוּ עֹמֵר
לְגִלְגָּלַת מִסֶּפֶר נִפְשָׁתִיכֶם אִישׁ לְאִשֶּׁר בְּאַהֲלֹו
תִקְחוּ: דִּין פִּתְגָמָא דִּי פִקִּיד יִי לְקוּטֹו מִנָּה גִבֹר
לְפֹוס מִיכְלָה עֲמָרָא לְגִלְגָּלַתָא מִנֵּין נִפְשָׁתִיכֹון
גִבֹר לְדִי כְמִשְׁכָּנָה תִסְבֹון: י' וַיַּעֲשִׂיכֹון בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטֹו הַמִּרְבָּה וְהַמִּמְעִיט: וַיַּעֲשִׂיכֹון
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטֹו הַמִּרְבָּה וְהַמִּמְעִיט: וַעֲבָדוּ כֵן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטֹו דָּאֶסְגִי וּדְאָזְעֹר: י"ה וַיִּמְדֹו
בְּעֹמֶר וְלֹא הֶעֱדִיף הַמִּרְבָּה וְהַמִּמְעִיט לֹא
הִחֲסִיר אִישׁ לְפִי־אֲכָלוּ לְקַטֹּו: וַיִּמְדֹו בְּעֹמֶר וְלֹא
הֶעֱדִיף הַמִּרְבָּה וְהַמִּמְעִיט לֹא הִחֲסִיר אִישׁ לְפִי־
אֲכָלוּ לְקַטֹּו: וְכֹלוּ בְעֹמֶרָא וְלֹא אוֹמֵר דָּאֶסְגִי
וּדְאָזְעֹר לֹא חֲסִיר גִבֹר לְפֹוס מִיכְלָה לְקַטֹּו:
י"ו וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֱלֹוֹתָא מִמֶּנּוּ
עַד־בִּקֶּר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֱלֹוֹתָא מִמֶּנּוּ
עַד־בִּקֶּר: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהֹון אָנֹשׁ לֹא יִשְׂאֵר מִנָּה
עַד צִפְרָא: כ' וְלֹא־שָׁמְעוּ אֱלֹוֹתָא וַיֹּתִירוּ
אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בִּקֶּר וַיִּרְם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֹשׁ
וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: וְלֹא־שָׁמְעוּ אֱלֹוֹתָא וַיֹּתִירוּ
אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בִּקֶּר וַיִּרְם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֹשׁ וַיִּקְצֹף
עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: וְלֹא קִבִּילוּ מִן מֹשֶׁה וְאִשְׁאֲרוּ
גִבְרִיא מִנָּה עַד צִפְרָא וַיִּחַשׁ רִיחָשָׁא וְסָרִי וַיִּרְגֹו
עֲלֵיהֹון מֹשֶׁה: כ"א וַיִּלְקְטֹו אוֹתוֹ בִּבְקֶר בִּבְקֶר אִישׁ
כְּפִי אֲכָלוּ וְחֵם הַשֶּׁמֶשׁ וְנִמָּם: וַיִּלְקְטֹו אוֹתוֹ
בִּבְקֶר בִּבְקֶר אִישׁ כְּפִי אֲכָלוּ וְחֵם הַשֶּׁמֶשׁ וְנִמָּם:
וַיִּלְקְטֹו יְתָה בְּצִפֹּר בְּצִפֹּר גִבֹר לְפֹוס מִיכְלָה וַיִּמָּה
דְּמִשְׁתָּאר מִנָּה עַל אִפִּי חֻקְלָא כֹד חֻמָּא עֲלוּהִי
שִׁמְשָׁא פָשֹׁר: כ"ב וַיְהִי א' בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי לְקַטֹּו לְחֵם
מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לְאַחַד וַיִּבְאֹו כָל־נִשְׂיָאִי
הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ לְמֹשֶׁה: וַיְהִי א' בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי לְקַטֹּו
לְחֵם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לְאַחַד וַיִּבְאֹו כָל־נִשְׂיָאִי
הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ לְמֹשֶׁה: וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה
לְקַטֹּו לְחֻמָּא עַל חַד תְּרִין תְּרִין עֲמָרִין לְחַד וְאוֹתוֹ

כָּל רִבְרָבִי כְנִשְׁתָּא וְחוּיָאוּ לְמֹשֶׁה: כ"ג וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שְׁבֶתוֹן שְׁבֶת־קֹדֶשׁ
לְיהוָה מִחֹר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאפֹו אָפוּ וְאוֹת אֲשֶׁר־
תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוּ וְאוֹת כָּל־הָעֵדָף הִנִּיחוּ לָכֶם
לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֶּקֶר: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה שְׁבֶתוֹן שְׁבֶת־קֹדֶשׁ לְיהוָה מִחֹר אֶת
אֲשֶׁר־תֹּאפֹו אָפוּ וְאוֹת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוּ וְאוֹת
כָּל־הָעֵדָף הִנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֶּקֶר: וַאֲמַר
לְהֹון הוּא דִי מְלִיל יִי שְׁבֶתָא שְׁבֶת קוּדְשָׁא קֳדָם
יִי מִחֹר יֵת דִי אֲתוֹן עֲתִידִין לְמַפָּא אָפוּ וְיֵת דִי
אֲתוֹן עֲתִידִין לְבִשְׁלָא בִשְׁלֹו וְיֵת כָּל מוֹתָרָא
אֲצַנְעוּ לְכוֹן לְמִשְׁרֶת עַד צִפְרָא: כ"ד וַיִּנִּיחוּ אוֹתוֹ
עַד־הַבֶּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרָמָה
לֹא־הָיִיתָה בּוֹ: וַיִּנִּיחוּ אוֹתוֹ עַד־הַבֶּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה
מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרָמָה לֹא־הָיִיתָה בּוֹ: וַאֲצַנְעוּ
יְתָה עַד צִפְרָא כְּמָא דְּפִקִּיד מֹשֶׁה וְלֹא סָרִי
וְרִיחָשָׁא לֹא תְּוָה בָּה: כ"ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכָלְהוּ
הַיּוֹם כִּי־שְׁבֶת הַיּוֹם לְיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ
בַּשָּׂדֶה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכָלְהוּ הַיּוֹם כִּי־שְׁבֶת הַיּוֹם
לְיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: וַאֲמַר מֹשֶׁה
אֲכָלְהוּ יוֹמָא דִּין אֲרִי שְׁבֶתָא יוֹמָא דִּין קֳדָם יִי
יוֹמָא דִּין לֹא תִשְׁכַּחְנָה בְּחֻקְלָא: כ"ו שֵׁשֶׁת יָמִים
תִּלְקַטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁבֶת לֹא יְהִי־בּוֹ:
שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁבֶת לֹא
יְהִי־בּוֹ: שְׁתָּא יוֹמִין תִּלְקַטְנָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
שְׁבֶתָא לֹא יְהִי בָּה: כ"ז וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ
מִן־הָעָם לְלֶקֶט וְלֹא מִצָּאוּ: וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי
יֵצְאוּ מִן־הָעָם לְלֶקֶט וְלֹא מִצָּאוּ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה נִפְקֹו מִן עֲמָא לְמִלְקֹט וְלֹא אִשְׁכַּחוּ: כ"ח
כ"ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹוֹתָא עַד־אַנְהָ מֵאֲנָתָם
לְשֹׁמֵר מִצְוֹתִי וְתוֹרֹתַי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹוֹתָא
עַד־אַנְהָ מֵאֲנָתָם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתִי וְתוֹרֹתַי: וַאֲמַר יִי
לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתִי אֲתוֹן מִסְרָבִין לְמִטֵּר פִּקּוּדֵי
וְאוֹרִיתִי: כ"ט רָאוּ כִּי־יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשְּׁבֶת

אֶהְרֶן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת: כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה וַיַּנְחִיֵּהוּ אֶהְרֶן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת:
 כְּמֵא דִּי פִקִּיד יִי לְמֹשֶׁה וְאַצְנָעָה אֶהְרֶן קָדָם
 סִהְדוּתָא לְמִטְרָא: לֹא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת־
 הַמֶּן אֲרֻבָּעִים שָׁנָה עַד־בָּאֵם אֶל־אֶרֶץ נֹשֶׁבֶת
 אֶת־הַמֶּן אָכְלוּ עַד־בָּאֵם אֶל־קֶצֶה אֶרֶץ כְּנָעַן:
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת־הַמֶּן אֲרֻבָּעִים שָׁנָה עַד־
 בָּאֵם אֶל־אֶרֶץ נֹשֶׁבֶת אֶת־הַמֶּן אָכְלוּ עַד־בָּאֵם
 אֶל־קֶצֶה אֶרֶץ כְּנָעַן: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ יָת מִנָּא
 אֲרֻבָּעִין שָׁנִין עַד דְּמִיתִיהוּן לְאַרְעָא יִתְבָּתָא יָת
 מִנָּא אָכְלוּ עַד דָּאֲתוּ לְסִיפֵי אֲרֻעָא דְכְּנָעַן:
 לֹא וְהָעֵמֶר עֲשֻׁרִית הָאִיפָה הוּא: וְהָעֵמֶר עֲשֻׁרִית
 הָאִיפָה הוּא: וְעִמְרָא חַד מִן עֶסְרָא בִּתְלַת סָאִין
 הוּא: פ

שְׁבִיעִי א וַיִּסְעוּ כָּל־עַדֻת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבָּר־סִין
 לְמִסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בְּרַפִּידִים וְאִין
 מִים לִשְׁתֹּת הָעָם: וַיִּסְעוּ כָּל־עַדֻת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 מִמִּדְבָּר־סִין לְמִסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בְּרַפִּידִים
 וְאִין מִים לִשְׁתֹּת הָעָם: וַיִּטְלוּ כָּל כְּנֻשְׁתָּא דְּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבָּרָא דְּסִין לְמִטְלִיגְהוּן עַל מִימְרָא דִּיִּי
 וַיִּשְׁרוּ בְּרַפִּידִים וְלִית מִיָּא לְמִשְׁתֵּי עֲמָא: ב וַיִּרְבֹּ
 הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ־לָנוּ מִים וְנִשְׁתֶּה
 וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מַה־תִּרְיֹבֹן עֲמֹדִי מַה־תִּנְסֹן
 אֶת־יְהוָה: וַיִּרְבֹּ הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ־לָנוּ
 מִים וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מַה־תִּרְיֹבֹן עֲמֹדִי
 מַה־תִּנְסֹן אֶת־יְהוָה: וַנֵּצֵא עֲמָא עִם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ
 חֲבו לָנָא מִיָּא וְנִשְׁתֵּי וַאֲמַר לְהוּן מֹשֶׁה מַה אַתּוּן
 נָצִין עִמִּי מַה מְנַסֵּן אַתּוּן קָדָם יִי: ג וַיֵּצֵא שֵׁם
 הָעָם לִפְנֵי וַיִּלֵּן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה
 זֶה הָעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי וְאֶת־בְּנֵי
 וְאֶת־מִקְנִי בַּצָּמָא: וַיֵּצֵא שֵׁם הָעָם לִפְנֵי וַיִּלֵּן
 הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה הָעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם
 לְהָמִית אֹתִי וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־מִקְנִי בַּצָּמָא: וַיַּחֲזִי
 תַּמָּן עֲמָא לְמִיָּא וְאֶתְרַעַם עֲמָא עַל מֹשֶׁה וַאֲמַר

עַל־פִּנּוּ הוּא נָתַן לָכֶם בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמִים
 שָׁבוּ | אִישׁ תַּחְתּוּיוֹ אֶל־יֵצֵא אִישׁ מִמִּקְמוֹ בְּיוֹם
 הַשְּׁבִיעִי: רְאוּ כִּי־יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשֹּׁבֶת עַל־פִּנּוּ
 הוּא נָתַן לָכֶם בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמִים שָׁבוּ | אִישׁ
 תַּחְתּוּיוֹ אֶל־יֵצֵא אִישׁ מִמִּקְמוֹ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי: חזו
 אֲרִי יִי יְהִי לְכוֹן שְׁבֵתָא עַל כֵּן הוּא יְהִי לְכוֹן
 בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה לֶחֶם תְּרִין יוֹמִין תִּיבּוּ אָנֹשׁ
 תַּחְתּוּתוּהִי לֹא יִפּוֹק אָנֹשׁ מֵאַתְרָהּ בְּיוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה: ל וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי:
 וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַנְּחוּ עֲמָא בְּיוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה: לֹא וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מֶן
 וְהוּא בּוֹרַע גֹּד לָכֵן וַטְעֲמוּ בְּצִפְיַחַת בְּדָבָשׁ:
 וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְ�רָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מֶן וְהוּא בּוֹרַע גֹּד
 לָכֵן וַטְעֲמוּ בְּצִפְיַחַת בְּדָבָשׁ: וְקָרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל יָת
 שְׁמָה מֶן וְהוּא כָּבֵד זֶרַע גֹּדָא חֹדֶר וַטְעֲמָה
 כְּאַסְקִרִיטוֹן בְּדָבָשׁ: לֹא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר
 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מִלֹּא הָעֵמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת
 לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן | יִרְאוּ אֶת־הֵלֶחֶם אֲשֶׁר
 הֵאֱכַלְתִּי אֲתֶכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֲתֶכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה מִלֹּא הָעֵמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם
 לְמַעַן | יִרְאוּ אֶת־הֵלֶחֶם אֲשֶׁר הֵאֱכַלְתִּי אֲתֶכֶם
 בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֲתֶכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַאֲמַר
 מֹשֶׁה דִּין פְּתָגְמָא דִּי פִקִּיד יִי מְלִי עֲמָרָא מִנָּה
 לְמִטְרָא לְדִרְיֹכוֹן בְּדִיל דִּיחֲזִינוּן יָת לְחֻמָּא דִּי
 אוֹכְלִית יִתְכוֹן בַּמִּדְבָּרָא בְּאַפְקוּתִי יִתְכוֹן מֵאַרְעָא
 דְּמִצְרַיִם: לֹא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהְרֶן קַח צִנְצָנֹת
 אֶחָת וְתִן־שָׁמָּה מִלֹּא־הָעֵמֶר מֶן וְהִנֵּחַ אוֹתוֹ
 לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל־אֶהְרֶן קַח צִנְצָנֹת אֶחָת וְתִן־שָׁמָּה מִלֹּא־הָעֵמֶר
 מֶן וְהִנֵּחַ אוֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם:
 וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן סֵב צְלוּחִית חֲדָא וְהִיב תַּמָּן
 מְלִי עֲמָרָא מִן וְאַצְנַע יָתָהּ קָדָם יִי לְמִטְרָת
 לְדִרְיֹכוֹן: לֹא כֹאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיַּנְחִיֵּהוּ

לֹא דָנָן אֶסְקֶנְתָּא מִמַּצְרִים לְקַטְלָא יְתִי וְיִת בְּנֵי
 וְיִת בְּעִירֵי בְּצֻחוּתָא: ד' וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
 לֵאמֹר מָה אֲעִשֶׂה לָּעַם הַזֶּה עוֹד מַעַט וּסְקִלְנִי:
 וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר מָה אֲעִשֶׂה לָּעַם
 הַזֶּה עוֹד מַעַט וּסְקִלְנִי: וַצִּלִּי מֹשֶׁה קָדָם יי לְמִימֵר
 מָה אֶעֱבֹד לַעֲמָא הָדִין עוֹד זְעִיר פּוֹן וַיִּרְגַּמְנִי:
 ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹל לִפְנֵי הָעָם וְקַח
 אֶתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטֶּיֶךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ
 אֶת־הַיָּאֵר קַח בִּידְךָ וְהִלַּכְתָּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹל לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֶתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וּמִטֶּיֶךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיָּאֵר קַח בִּידְךָ וְהִלַּכְתָּ:
 וְאָמַר יי לְמֹשֶׁה עֲבֹר קָדָם עַמָּא וְדַבֵּר עִמָּךְ מִסְבִּי
 יִשְׂרָאֵל וְחַטְרָךְ דִּי מַחֲתָא בֵּה יֵת נִהְרָא סָב בִּידְךָ
 וְתִיזִיל: וְהִנְנִי עֹמֵד לִפְנֵיךָ שָׁם: וְעַל־הַצּוֹר
 בְּחִרְבִּי וְהַכִּיתִי בְּצוֹר וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מִיּוֹם וְשֵׁתָה
 הָעָם וַעֲשֵׂה בֶן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: הִנְנִי
 עֹמֵד לִפְנֵיךָ שָׁם: וְעַל־הַצּוֹר בְּחִרְבִּי וְהַכִּיתִי בְּצוֹר
 וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מִיּוֹם וְשֵׁתָה הָעָם וַעֲשֵׂה בֶן מֹשֶׁה לְעֵינֵי
 זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: הָא אָנָּה קָאָם קְדָמָךְ תַּפְּסֵן עַל טַגְרָא
 בְּחוֹרֵב וְתַמְחִי בְּטַגְרָא וַיִּפְקוּן מִנָּה מֵיָּא וַיִּשְׁתִּי
 עַמָּא וְעַבְדֵּי בֶן מֹשֶׁה לְעֵינֵי סְבִי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרָא
 שָׁם הַמָּקוֹם מִסָּה וּמִרִיבָה עַל־רִיב: וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְעַל נִפְתָּם אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הִישׁ יְהוָה
 בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין: וַיִּקְרָא שָׁם הַמָּקוֹם מִסָּה
 וּמִרִיבָה עַל־רִיב: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִפְתָּם אֶת־
 יְהוָה לֵאמֹר הִישׁ יְהוָה בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין: וַיִּקְרָא
 שָׁמָּה דְּאֶתְרָא נְסִיתָא וּמַצּוּתָא עַל דְּנָצוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְעַל דְּנִסִּיאוּ קָדָם יי לְמִימֵר הָאֵית שְׂכַנְתָּא
 דִּי בִינָנָא אִם לֹא: פ ה וַיָּבֹא עֲמֻלָּק וַיִּלְחָם
 עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִּים: וַיָּבֹא עֲמֻלָּק וַיִּלְחָם עִם־
 יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִּים: וַאֲתָא עֲמֻלָּק וַאֲנַח קִרְבָּא עִם
 יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִּים: ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
 בְּחַר־לָנוּ אַנְשִׁים וְצֹא הִלְחָם בְּעֲמֻלָּק מִחוּר
 אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים

בִּידֵי: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה בְּחַר־לָנוּ אַנְשִׁים
 וְצֹא הִלְחָם בְּעֲמֻלָּק מִחוּר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ
 הַגִּבְעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידֵי: וַאֲמַר מֹשֶ�ה
 לִיהוֹשֻׁעַ בְּחוּר לָנָא גִבְרִיָּא וּפּוֹק אָנַח קִרְבָּא
 בְּעֲמֻלָּק מִחוּר אָנָּה קָאָם עַל רִישׁ רְמָתָא וְחַטְרָא
 דְּאֶתְעִבִּידוּ בֵּה נִסִּין מִן קָדָם יי בִּידֵי: וַיַּעֲשֵׂה
 יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלְחָם בְּעֲמֻלָּק
 וּמֹשֶׁה אֶהְרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה: וַעֲשֵׂה
 יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלְחָם בְּעֲמֻלָּק
 וּמֹשֶׁה אֶהְרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה: וְעַבְדֵּי
 יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דְּאָמַר לֵה מֹשֶׁה לְאַנְחָא קִרְבָּא
 בְּעֲמֻלָּק וּמֹשֶׁה אֶהְרֹן וְחוּר סִלְקוּ לְרִישׁ רְמָתָא:
 י וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יֵרִים מֹשֶׁה יְדוֹ וְגִבְרֵי יִשְׂרָאֵל
 וְכְאֲשֶׁר יֵנִיחַ יְדוֹ וְגִבְרֵי עֲמֻלָּק: וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יֵרִים
 מֹשֶׁה יְדוֹ וְגִבְרֵי יִשְׂרָאֵל וְכְאֲשֶׁר יֵנִיחַ יְדוֹ וְגִבְרֵי
 עֲמֻלָּק: וְהָיָה כִּד יֵרִים מֹשֶׁה יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין
 דְּבֵית יִשְׂרָאֵל וְכִד מִנַּח יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין דְּבֵית
 עֲמֻלָּק: יב וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִּים וַיִּקְחוּ־אֹבֵן וַיִּשְׁמִימוּ
 תַּחְתּוּי וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תַּמְכוּ בִּידָיו
 מִזֶּה אַחֵר וּמִזֶּה אַחֵר וַיְהִי יְדָיו אֲמוּנָה עַד־כָּא
 הַשְּׁמָשׁ: וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִּים וַיִּקְחוּ־אֹבֵן וַיִּשְׁמִימוּ
 תַּחְתּוּי וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תַּמְכוּ בִּידָיו מִזֶּה
 אַחֵר וּמִזֶּה אַחֵר וַיְהִי יְדָיו אֲמוּנָה עַד־כָּא הַשְּׁמָשׁ:
 וַיְדִי מֹשֶׁה יִקְרָא וַיִּנְסִיבוּ אֲבָנָא וַיְשׁוּיָא תַּחְתּוּתָהִי
 וַיִּתֵּב עֲלָה וְאַהֲרֹן וְחוּר סַעֲדֵן בִּידוֹהִי מִכָּא חַד
 וּמִכָּא חַד וְהָיָה יְדוֹהִי פְרִיסֵן בְּצִלּוֹ עַד דְּעַל
 שְׁמָשׁ: יג וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמֻלָּק וְאֶת־עַמּוֹ
 לְפִי־חֶרֶב: וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמֻלָּק וְאֶת־עַמּוֹ
 לְפִי־חֶרֶב: וְתַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ יֵת עֲמֻלָּק וְיִת עַמָּה
 לְפִתְגָם דְּחֶרֶב: פ

מִפְטוּר ד' וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכְרוֹן
 בְּסֵפֶר וְשִׂים בְּאָזְנִי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחָה אֶמְחֶה
 אֶת־כְּתִיב (זְכֹר) זְכֹר עֲמֻלָּק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׂים

בְּאוֹנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּירְמָחָה אֶמְחָה אֶת־כְּתִיב (זְכֹר) זְכֹר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּתֹב דָּא דְּוִכְרָנָא בְּסִפְרָא וְשׁוּי קָדָם יְהוֹשֻׁעַ אָרִי מִמְּחָא אֶמְחִי יֵת דְּוִכְרָנָא דְּעֲמֶלֶק מִתַּחַת שְׁמַיָּא: ^{טו} וַיְכֹן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה א נְסִי: וַיְכֹן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה א נְסִי: וַיְכֹן מֹשֶׁה מִדְּבָרָא וּפְלַח עֲלוֹהֵי קָדָם יְיָ דְּעַבְדֵּי לֵה

נְסִין: ^{טו} וַיֹּאמֶר כִּי־יֵד עֲלֵכֶם יְהִי מִלְחָמָה לַיהוָה בְּעֲמֶלֶק מִדֶּר: וַיֹּאמֶר כִּי־יֵד עֲלֵכֶם יְהִי מִלְחָמָה לַיהוָה בְּעֲמֶלֶק מִדֶּר: וַאֲמַר בְּשָׁבוּעָה אֲמִירָא דָּא מִן קָדָם דְּחִילָא דְשִׁכְנָתָה עַל כְּרִסֵּי יְקָרָה דְּעֵתִיד דְּאַתְּגַח קָרְבָּא קָדָם יְיָ בְּדָבִית עֲמֶלֶק לְשִׁצְיוֹתָהוֹן מִדְּרִי עֲלֵמָא: פ פ פ

ק"ו פסוקים, י"ד אמונ"ה סימן, פנא"ה סימן.

הפטרה לפרשת בשלח בשופטים פרק ד ה

הַאֲשִׁכְנִיזִים וְחַב"ד מִתְחִילִים כֹּאן: ד - וְדְבוּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אָשֶׁת לְפִדּוֹת הִיא שִׁפְטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא: ה וְהָיָא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת־הַמֶּדֶר דְּבוּרָה בֵּין הַרְמָה וּבֵין בֵּית־אֵל בְּהַר אֶפְרַיִם וַיַּעֲלֵי אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפָּט: ו וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרַק בֶּן־אֲבִינֵעָם מִקְדָּשׁ נִפְתָּלִי וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא־עֲצוּהָ יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לָךְ וּמִשְׁכַּת בְּהַר תְּבוֹר וְלִקְחַתָּ עִמָּךְ עֶשְׂרֵת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נִפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלֹן: וּמִשְׁכַּתִּי אֶלֶּיךְ אֶל־גִּיחַל קִישּׁוֹן אֶת־סִיסְרָא שֶׁר־צָבָא יָכִין וְאֶת־רַכְבּוֹ וְאֶת־חֲמוֹנּוֹ וְנִתְּתִיהוּ בְיָדְךָ: ח וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרַק אִם־תִּלְכִּי עִמִּי וְהִלַּכְתִּי וְאִם־לֹא תִלְכִּי עִמִּי לֹא אֵלֶיךָ: ט וַתֹּאמֶר הֲלֹךְ אֵלֶיךָ עִמָּךְ אָפֶם כִּי לֹא תִהְיֶה תַּפְאֲרִתְךָ עַל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲתָה הוֹלֵךְ כִּי כִיד־אִשָּׁה יִמְכַר יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וְתִקֵּם דְּבוּרָה וְתִלָּךְ עִם־בָּרַק קִדְשָׁה: י וַיִּזְעַק בָּרַק אֶת־זְבוּלֹן וְאֶת־נִפְתָּלִי קִדְשָׁה וַיַּעַל בְּרַגְלָיו עֶשְׂרֵת אֲלָפֵי אִישׁ וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבוּרָה: יא וְחֹבֵר הַקִּינִי נִפְרָד מִלָּן מִבְּנֵי חֲבֵב חֲתָן מֹשֶׁה וַיֵּט אֶהְלוֹ עַד־אֲלוֹן בְּצַעֲנָנִים אֲשֶׁר אֶת־קִדְשׁ: יב וַיִּגְדּוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָרַק בֶּן־אֲבִינֵעָם הֶרֶתְבוֹר: יג וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת־כָּל־רַכְבּוֹ תִּשְׁעַ מֵאוֹת רַכֵּב בְּרוֹל וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִחֶרֶשֶׁת הַגּוֹיִם אֶל־גִּיחַל קִישּׁוֹן: יד וַתֹּאמֶר דְּבָרָה אֶל־בָּרַק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־סִיסְרָא בְיָדְךָ הֲלֹא יְהוָה יֵצֵא לְפָנֶיךָ וַיִּרֶד בָּרַק מִהַר תְּבוֹר וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו: טו וַיִּהְיֶה יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרַכֵּב וְאֶת־כָּל־הַמַּחֲנֶה לְפִי־חֶרֶב לִפְנֵי בָרַק וַיִּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמִּרְפָּעָה וַיָּנֶם בְּרַגְלָיו: טז וּבָרַק רָדָף אַחֲרֵי הָרַכֵּב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֶרֶשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל־מַחֲנֶה סִיסְרָא לְפִי־חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד־אַחַד: יז וְסִיסְרָא גַם בְּרַגְלָיו אֶל־אֶהֱלָ יַעַל אִשֶּׁת חֹבֵר הַקִּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יַכִּין מִלֶּד־חֲצוֹר וּבֵין בֵּית חֹבֵר הַקִּינִי: יח וַתֵּצֵא יַעַל לְקִרְאֵת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אֶל־תִּירָא וַיִּסֶּר אֵלֶיהָ הָאֱהֱלָה וַתִּכְסְּהוּ בְשִׁמְיָכָה: יט וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מַעַט־מַיִם כִּי צָמְאִתִּי וַתִּפְתָּח אֶת־נְאוֹד הַחֲלָב וַתִּשְׁקֶהוּ וַתִּכְסְּהוּ: כ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד פְּתַח הָאֶהֱלָ וְהָיָה אִם־אִישׁ יָבֹא וּשְׂאֵלְךָ וְאָמַר הִישָׁפָה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אֵין: כא וַתִּקַּח יַעַל אֶשֶׁת־חֹבֵר אֶת־יֵתֵד הָאֶהֱלָ וַתִּשֶׂם אֶת־הַמַּקְבֵּת בְּיָדָהּ וַתְּבֹא אֵלָיו בְּלֵאט וַתִּתְקַע אֶת־הַיֵּתֵד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא־נִרְדָּם

וַיַּעַף וַיָּמָת: ^ה וַהֲנֵה בָרַק רָדַף אֶת־סִיסְרָא וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרֹאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לָךְ וְאַרְאֶךָ אֶת־הָאִישׁ
 אֲשֶׁר־אַתָּה מִבְקָשׁ וַיָּבֹא אֵלָיָהּ וַהֲנֵה סִיסְרָא נָפֵל מֵת וַהֲיִתֵּד בְּרַקְתּוֹ: ^ו וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא
 אֶת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: ^ז וַתֵּלֶךְ יָד בְּנִי־יִשְׂרָאֵל הַלּוֹךְ וַקְשָׁה עַל יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן
 עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן:

הספרדים מתחילים כאן: ה' א' וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה וּבָרַק בֶּן־אֲבִינֵעַם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: ^ב בִּפְרָע פְּרָעוֹת
 בְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲתַנְדֵּב עִם בָּרְכוּ יְהוָה: ^ג שָׁמְעוּ מַלְכִּים הָאֻזִּינוּ רוֹזְגִים אֲנֹכִי לַיהוָה אֲנֹכִי אֲשִׁירָה אֲזַמֵּר
 לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ^ד יְהוָה בְּצֹאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעְדְּךָ מִשְׁדֶּה אָדָם אֶרֶץ רַעְשָׁה גַם־שָׁמַיִם נִטְפוּ
 גַּם־עֵבִים נִטְפוּ מִיָּם: ^ה הָרִים נָלוּ מִפְּנֵי יְהוָה וְזֶה סִינִי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ^ו בִּימֵי שִׁמְשֹׁן
 בֶּן־עַנָּת בִּימֵי יַעֲלֵל חִדְלוּ אַרְחוֹת וְהִלְכּוּ נְתִיבוֹת וַיִּלְכוּ אַרְחוֹת עַקְלָקְלוֹת: ^ז חִדְלוּ פְרוּזֹן בְּיִשְׂרָאֵל
 חִדְלוּ עַד שְׁקֻמָּתִי דְבוּרָה שְׁקֻמָּתִי אִם בְּיִשְׂרָאֵל: ^ח יִכְחַל אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אִזּוֹ לָחֶם שְׁעָרִים מִגֶּן
 אִם־יִרְאֶה וְרִמַּח בְּאַרְבָּעִים אֵלֶּף בְּיִשְׂרָאֵל: ^ט לִבִּי לַחֲזֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בָּעַם בָּרְכוּ יְהוָה:
 רַכְבִּי אֶתְנֹת צַחֲרוֹת יִשְׁבִּי עַל־מִדִּין וְהִלְכִי עַל־דֶּרֶךְ שִׁיחוֹ: ^י מִקּוֹל מַחְצָצִים בֵּין מִשְׁאֲפִים שָׁם
 יִתְנוּ צִדְקוֹת יְהוָה צִדְקַת פְּרוּזֹן בְּיִשְׂרָאֵל אִזּוֹ יִרְדּוּ לִשְׁעָרִים עִם־יְהוָה: ^{יא} עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוּרָה עוֹרֵי
 עוֹרֵי דְבַר־שִׁיר קוֹם בָּרַק וְשִׁבְהָ שְׁבִיךְ בֶּן־אֲבִינֵעַם: ^{יב} אִזּוֹ יִרְדּוּ שְׂרִידֵי לְאֲדִירִים עִם יְהוָה יִרְדְּלִי
 בַּגְּבוּרִים: ^{יג} מִנִּי אֶפְרַיִם שְׂרָשֶׁשׁ בְּעַמְלֶק אַחֲרִיךְ בְּנִימִין בְּעַמְמִיד מִנִּי מָכִיר יִרְדּוּ מַחְקָקִים וּמִזְבוֹלֵן
 מִשְׁכִּים בְּשֹׁבֵט סֶפֶר: ^{יד} וְשָׁרֵי בִישַׁשְׁכָּר עִם־דְּבֹרָה וַיִּשְׁשַׁכְּרָן בָּן בָּרַק בְּעַמֶּק שֵׁלַח בְּרַגְלָיו בַּפְּלָנוֹת
 רְאוּבֵן גְּדָלִים חֲקַק־לֵב: ^{טו} לָמָּה יִשְׁבֹּת בֵּין הַמִּשְׁפָּתִים לִשְׁמַע שְׂרָקוֹת עֲדָרִים לַפְּלָנוֹת רְאוּבֵן
 גְּדָלִים חֲקַר־לֵב: ^{טז} גִּלְעָד בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן וְדָן לָמָּה יִגּוֹר אֲנִיּוֹת אֲשֶׁר יֵשֵׁב לַחוֹף יָמִים וְעַל
 מִפְּרָצָיו יִשְׁבֹּן: ^{טז} וּבָלוּן עִם חֲרָף נִפְשׁוֹ לָמוֹת וַנִּפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה: ^{יז} בָּאוּ מַלְכִּים גִּלְחָמוֹ אִזּוֹ
 גִּלְחָמוֹ מַלְכִּי כְנָעַן בַּתְעַנֵּךְ עַל־מִי מִגִּדּוֹ בָּצַע בָּסָף לֹא לָקָחוּ: ^{יח} מִן־שָׁמַיִם גִּלְחָמוֹ הַכּוֹכָבִים
 מִמַּסְלוֹתֶם גִּלְחָמוֹ עִם סִיסְרָא: ^{יט} גַּחַל קִישׁוֹן גִּרְפָּם גַּחַל קְדוּמִים גַּחַל קִישׁוֹן תִּדְרֹכִי נִפְשִׁי עוֹ:
^כ אִזּוֹ הִלְמוּ עֲקִב־סוֹם מִדְּהָרוֹת דְּהָרוֹת אֲבִירָיו: ^{כא} אִזּוֹ מִרוֹז אָמַר מִלֶּאךָ יְהוָה אִזּוֹ אִזּוֹ יִשְׁבִּיהָ
 כִּי לֹא־בָאוּ לַעֲזֹרַת יְהוָה לַעֲזֹרַת יְהוָה בַּגְּבוּרִים: ^{כב} תִּבְרַךְ מַנְשִׁים יַעֲלֵל אֵשֶׁת חֲבֵר תְּקִינִי מַנְשִׁים
 בְּאֶהֱלִי תִבְרַךְ: ^{כג} מִיָּם שָׁאֵל חֶלֶב נִתְּנָה בִּסְפֶל אֲדִירִים הַקְרִיבָה חֲמָאָה: ^{כד} יִדְהָ לִיתֵּד תִּשְׁלַחְנָה
 וַיִּמְיָנָה לַהֲלָמוֹת עַמְלִים וְהִלְמָה סִיסְרָא מַחֲקָה רֹאשׁוֹ וּמַחֲצָה וַחֲלָפָה רַקְתּוֹ: ^{כה} בֵּין רַגְלֶיהָ בָּרַע
 נָפֵל שָׁכַב בֵּין רַגְלֶיהָ בָּרַע נָפֵל בְּאֲשֶׁר בָּרַע שָׁם נָפֵל שְׂדוּד: ^{כו} בַּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּפְּקַד אִם
 סִיסְרָא בַּעַד הָאֲשָׁנָב מְדוּעַ בִּשְׁשׁ רַכְבּוֹ לָבֹא מְדוּעַ אַחֲרָיו פָּעַמִּי מְרַכְבוֹתָיו: ^{כז} חֲכָמוֹת שְׂרוּתֶיהָ
 תַּעֲנִינָה אֶת־הָאִישׁ תִּשְׁבִּי אֲמַרְיָה לָהּ: ^{כח} הֲלֹא יִמְצָאוּ יַחֲלָקוּ שְׁלָל רַחֵם רַחֲמָתִים לְרֹאשׁ גִּבֹּר שְׁלָל
 צָבָעִים לְסִיסְרָא שְׁלָל צָבָעִים רַקְמָה צָבָע רַקְמָתִים לְצוּאֵרֵי שְׁלָל: ^{כט} כֵּן יִאֲבָדוּ כָּל־אֲוִיבֵיךָ יְהוָה
 וְאֶהְיֶה כְּצֹאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ וַתִּשְׁקַט הָאֶרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה:

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד' לפני הזריחה							
ו', ט"ז בשבט	5.24	4.36	5.45	6.46	9.14	11.53	12.23	5.08.0	5.34
ז', ט"ח בשבט	5.23	4.36	5.45	6.46	9.14	11.54	12.24	5.09.0	5.35
ח', י"ח בשבט	5.23	4.35	5.45	6.45	9.14	11.54	12.24	5.09.9	5.35
ט', י"ט בשבט	5.22	4.35	5.44	6.45	9.14	11.54	12.24	5.10.8	5.36
י', כ' בשבט	5.22	4.35	5.44	6.44	9.13	11.54	12.24	5.11.7	5.37
יא', כ"א בשבט	5.21	4.34	5.43	6.43	9.13	11.54	12.24	5.12.7	5.38
יב', כ"ב בשבט	5.21	4.34	5.43	6.43	9.13	11.55	12.25	5.13.6	5.39
יג', כ"ג בשבט	5.20	4.33	5.42	6.42	9.13	11.55	12.25	5.14.5	5.40

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם

ט"ז בשבט ה'תשפ"ד – כ"ג בשבט ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ז בשבט	הלכות שניים פרק ז-ט.	הל' איסורי ביאה פרק כ.	מ"ע רלו.
ז'	י"ז בשבט	פרק י-יב.	פרק כא.	מ"ע רלו.
א'	י"ח בשבט	פרק יג-יד. הלכות שלוחין ושותפין. בפרקים אלו. פרק א.	פרק כב.	מ"ע רמה.
ב'	י"ט בשבט	פרק ט-יז.	הל' מאכלות אסורות. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמה.
ג'	כ' בשבט	פרק יז-יח.	פרק ב.	מ"ע רמה.
ד'	כ"א בשבט	פרק יח-יט.	פרק ג.	מ"ע רמה.
ה'	כ"ב בשבט	הלכות עבדים. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רלב. מל"ת רנח. רנט. רנז. רס.
ו'	כ"ג בשבט	פרק יט-כ.	פרק ה.	מ"ע רלז. מל"ת רלג. מ"ע רלד. רלג. מל"ת רסא.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בשלח - שירה	16:27	17:46	16:48	17:47	16:36	17:45	16:50	17:48
יתרו	16:34	17:52	16:55	17:53	16:43	17:51	16:56	17:54

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"ה האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש